

LART

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Kulimár János

Kérdés

Tavaszi volt, Sorrento fölött
a hegyeken csillogott a hó.
Norman szellemek lesték, ahogy vetkőzött
a hajnali ködből Palermo.

A lány szemében akkor
mélytűző drágakő csillant
s a délibáb visszatükrözött csodás hidakat.
Túlsórtján az áldott jövő ígérete
rejtett mosolyba gyilkos nyilakat.
Nem felejtí soha
azt az órát, azt a percet,
mikor az első férficsókra
vére lázadni kezdett.

Évek múltán újra eljött
és a hegyeket nézi a lány.
Csókra nem vágy, csak az emlék csábít,
s nevető arcán átvonul egy árny.
A nappal sem űzi el az álomképeket:
őrzi a fájót és fényben oldja a szépeket.

Miért nem csillog ma ugyanúgy a hó
és a tenger miért nem kék?
Miért van, hogy öröknek hitt pillanatok
fölött gyúlnak pásztortüzek,
ha a horizontra ráborul az ég?

Lombtalan ágak a szélben,
ezer vonagló csontkéz kutat
idézve, tagadva múltadban.
Távolban vizekkel ölelkezik
a szelíden lehajló ég.
A pillákon könny rezdül és
csengve hull alá akár az arany.

TAKARÉKSZÖVETKEZET

A régi barát. az új világban

Öt éves a Lant

Most, amikor a Lant immár hatodik évfolyamát indítjuk, időszerűnek látszik kicsit visszatekinteni, kicsit ünnepelni, és kicsit előre tekinteni a jövőbe. Az első szám 1990. május 20-án jelent meg és úgy terveztük, hogy évente hat számot adunk ki, de terjesztési nehézségek miatt az év végére teljes ráfizetéssel végződött a vállalkozás. A példányszámot lényegesen csökkenteni kellett, és a megjelenést is évi négy számra korlátoztuk.

A lap bezárása miatt pert indítottunk, de első és másodfokon is elvesztettük. A kiadó a tartozását megfizetni nem tudta, így jelenleg is adósa a terjesztőnek. A kiadás költségeit magánszemélyként kellett biztosítani. Igen nagy köszönet illeti meg a Takarékszövetkezetek Szövetségét, mert erőlköszileg és anyagiilag is támogatja folyóiratunkat.

Ez a prózai múlt, de az anyagi jövő sem biztató. Nem tudjuk meddig tartható ez az állapot, és mikor kell megszüntetni a lapot.

"A lantot, a lantot
Szorítsd kebledhez
Ha jó a halál."
Arany János

Több pályázaton vettünk részt, de ezek az alapítványok – úgy látszik – eleve "elrendelés" alapján adják a támogatást, így idegenként naív remény volt próbálkozásunk.

Időközben átalakult a lap arcúlat, és az ifjúság-orientált tartalom helyett felnőttebb nemzedékhez szóló irodalmat jelentetünk meg. A Lant főleg verseket közöl, de az egyhangúság feloldása okán rövid prózai írások is helyet kapnak a lapban. Az elmúlt öt év alatt több mint nyolcvan szerző publikált nálunk. Voltak olyanok is, akikről csak egy verset vagy prózát közöltünk, aztán elmaradtak, nem tudni miért.

Minden esetre a Lant lehetőséget adott és ad ezután is – megkülönböztetés nélkül – a tehetségét sejtető – minden kezdő alkotónak.

Az első szám bevezetőjében írtam:

"Nem ordító elektromos gitárok hangján szólunk, hanem halknak surrogó lantzenével.

Nem fényoszórók akarunk lenni, hanem lelkesen lobogó mécsesek."

Most is ezt az elvet vallom, mert a kiáltozók hamar berekednek, a hirtelen lobbant tüzek hamar ellobognak, de a halk zenére figyelni kell, a mécsesek pedig meghitt családi hangulatot hoznak közeink.

Ezért továbbra is a népi, népies irodalmat támogatjuk, főleg azt, amely tehetségesen, modern hangon, érthetően és értelmesen szól hozzánk.

A neoavantgarde kora úgy látszik még nem ért véget. Mindig feltámad valami teljesen "új", persze ha megfelelő hangerővel kiáltják ki újnak. A lényeg az, hogy a lelkes sznobok: a tehetségtelenek higgyenek benne.

A költészet egy része manapság egy unalmas gondolati áramlásban, céltalan okoskodásban nyilvánul meg.

Talán akik írják, értik is. Ez egy közönségtől elzárt világ. A következő lépés bizonyára a jelle épülő nyelvnélküli köl-

tészet lesz, sőt a költő nélküli költészet korát is kikísérletezik egyesek.

"Ocsmány ökölharc az irodalom!
E szentegyházból ostorral se árt
Kiűzni alkuszát és galamb-kufárt."
Arany János

Valóban, ebben a műanyag-kultúrától megittasult korban, ahol a primitív, dühöngő zenét művészi rangra emelik, az értéktelen ócska handabandát irodalomnak, és a fantáziátlan mázsolmányokat festészetnek tartják, igaz, sajnos százszorososan igaz Arany János verse. Ezekkel a "hivatalosokkal" cimboráló kritikusokat, kultúrpolitikusokat terheli a felelősség, akik talán nem is magyarok, mert nem tudják igazán a mi nyelvünket, a pénzünket viszont kitűnően ismerik. Beépültek minden számottevő helyre és egymásnak osztogatják, fosztogatják – akár kuratóriumi úrként – népünk kultúrára adott pénzét.

Az a nép, amely eltékozolja kultúráját, saját magát semmisíti meg.

A Lant megjelenésének ötödik évfordulóján megköszönöm szerzőinknek, hogy megtisztelték a lapot alkotásaikkal. Talán nem volt hiábavaló az a munka, amit a folyóiratunkért tettünk. Ha nem is vesznek rólunk tudomást "ott fönnt", talán mégis sikerült olyan színvonalat produkálni, amely marandandó érték marad.

Kedves Barátaim! Továbbra is legyetek hívei a Lantnak! A szép magyar mondatszerkesztés, a letisztult gondolatok, a költői kifejezőerő, a fantázia és hagyományaink tisztelete irányítsa tollaitokat amikor írtok. Soha ne felejtsetek el a hűséget az emberhez, a nyelvhez, a tájhoz. Soha ne felejtsetek el, hogy a vers nem öncélú alakoskodás, nem hiú tetszelgés a sznobok gyülekezetében, hanem az ember megsejtése a szavakban, az egyszerű szépséghez és a valónkhöz méltó érzélem megmutatása embertársainknak.

Jó egészséget, jó alkotó készséget kívánok minden kedves Barátunknak!

Németh Dezső
főszerk.

A találkozót anyagi és szervezési okok miatt egy későbbi időpontban rendezzük meg!

Megkérem a Barátainkat, hogy környezetükben népszerűsítsék a lapot. Ki mennyit ad érte alapon, de akár egy forint jelképes összegért is. Az igényt kérjük a szerkesztőség címére eljuttatni!

Pályázat

A Tinódi Klub Cserhát Művész Köre
25 éves fennállása alkalmából meghirdetett vers és kis próza pályázati díjak:

I. díj: 5.000 Ft.
II. díj: 3.000 Ft.
III. díj: 2.000 Ft.

Továbbá könyvekkel, oklevelekkel és egyéb elismerésekkel jutalmazzuk a résztvevőket.

T. Ágoston László

Tasson születtem 1942. október 14-én. Ezért is lettem T. Ágoston, ugyanis amikor 1970-ben újságíró lettem, Ágoston László néven már publikált egy idősebb kolléga. A MUOSZ felszólított, hogy változtassam meg a nevemet vagy vegyek fel megkülönböztető nevet. A Tassi előnevet használtam jó ideig, ami később, a szerkesztőségi gyakorlatban T.-re rövidült. Szülőfalum, apám, nagyapám asztalosműhelye nagy hatással volt írói pályafutásomra, sőt meghatározta az életem alakulását is. Az itt megforduló parasztemberekéről mintáztam első írásaim figuráit, a tőlük hallott történetek formálódtak novellává, mesévé, humoreszkké. Tőlük tanultam meg a becsület, emberség, barátság szavak jelentését, melyeket ma is a legfőbb emberi értékeknek tartok.

Életem második meghatározó állomása Csepel, a Csepel Művek volt. Királyerdőn laktam, s a szerszámgépgyárban dolgoztam betanított munkásként. A Csepel újság szerkesztője felkért, írjam meg, mi történik az üzemben. Megtettem, s az újság megjelenése után azonnal áthelyeztek. Majdnem annyiszor, ahányszor megjelent az újságban egy-egy glosszám. Itt ismertem meg Tamási Lajost és az Olvasó Munkás Klubot. Itt jelent meg az első novellám 1966. december 9-én. A szerkesztőség javasolta az újságírói állományba vételemet, de a pártbizottság fura ura egészen más véleményen volt. Mennem kellett a gyárból.

Ekkor azonban már több novellám, riportom megjelent a Magyar Ifjúságban, Családi Lapban, Népszavában. 1970 májusában – a „nagy pártbizottsági robbanás után” – a Hírlapkiadó Vállalat kiadásában megjelenő Ikarus újság munkatársa lettem. Azóta is újságíróként keresem a kenyeremet. Novelláim, meséim, humoreszkjeim a hazai lapokon kívül megjelentek néhány külföldi újságban, például az Amerikai Magyar Népszavában is. Helyet kaptak tucatnyi antológiában, évkönyvben. Nyertem díjat néhány irodalmi és drámapályázaton. Bizom benne, hogy nem érdemtelenül. Írtam regényt, színdarabot, tévéjátékot is. Kézirataim az asztalfiókban várnak. Magánkiadásra nincs pénzem, a szponzorok pedig nem körülöttem serénykednek. Meg talán az is a baj, hogy Nagy Lászlóval vallom: „Nekem a kérés nagy szegény / Adjon akkor is, ha nem kérem...”

Egyszer talán majd nekem is megadatik.

Útravaló

(Ars poetica helyett)

Írásaim elbírálói többnyire roppant szűkszavú emberek. Immár két évtizede küldözgetem a novelláimat a szerkesztőségekbe, aztán vagy szó nélkül elfogadják közlésre, vagy szó nélkül a papírkosárba dobják. Nem, ez így túlzottan sar-

kított és igaztalan. Joggal megsértődhetne miatta az a szerkesztő, aki veszi a fáradságot, hogy válaszoljon. Valahogy így: „...írására lapunk nem tart igényt, köszönettel visszaküldjük.” Ebből a tollforgatónak annyi haszna van, hogy nem kell újra legépelnie az írását. A mai gazdasági helyzetben – különösen ha a családi költségvetésünkre gondolok – ez nem is lebecsülendő dolog.

Sajnos kevés olyan ember akad, aki kertelés nélkül elmondja, mi nem tetszik neki egy írásban, s mi az, amit jó-nak tart. Apám – bár soha nem foglalkozott irodalomelmélettel, sem esztétikával – vállalta ezt a feladatot. Amikor elküldtem neki egyik megjelent írásomat, pár nap múlva dörgedelmes levélben válaszolt. Részletesen elemezte, hol, miért, hogyan tértem el a valóságtól, hol tódítottam, s mit hallgattam el. Azzal zárta a levelét, hogy ezt nem várta volna tőlem, éppen tőlem.

A következő hét végén vonatra ültem, és leutaztam hozzá. A szokottnál kissé hűvösebben fogadott. Tisztára seprő gyalupadjánál ott feküdt a bűnjel: a kihajtott újság az én novellámmal. Piros ceruzával aláhúzva a kifogásolt részek, s mellé írva nagy betűkkel: „EZ PEDIG NEM IGAZ!!!”

– Ül csak le! – mondta –, majd én elmesélem neked, hogyan is volt az, amikor dődőregapád kitagadta a Terka nénetet. Összeviszta firkálsz itt mindenféle badarságot! Tulajdonképpen nem is tagadták ki...

És mondta, mondta, ízekre szedve a novellát, a mondatokat, sőt még a szavakat is. Olykor-olykor megpróbáltam ellentmondani, de hamarosan beláttam, hogy reménytelen vállalkozás. No meg érdekelt is a dolog, hiszen egészen más oldalról világította meg az általam kevésbé ismert részleteket, mint ahogy az én fantáziám kitöltötte az ismeretlen űrt.

– Tudod, én csak négy polgárit végeztem meg az iparis-kolát – mondta végül kissé megenyhülten. – Egész életemben csak gyalultam, fűrészeltem. Ez volt a dolgom. Szerettem volna én is a könyveket, de mindig csak este jutottam hozzá az ágyban, lefekvés után az olvasáshoz. Többnyire el is aludtam rajta, anyád vette ki a kezemből. És nem azért, mert nem érdekelt... Hiába, no, a műhelyben nem nyolc órát dolgozott az ember. De azt azért megtanultam, hogy aki azt akarja, hogy higgyenek neki, annak csak az igazat szabad leírnia. Mindig csak az igazat! Ezt az egyet fogadd el apádtól útravalónak, fiam!

– Köszönöm, elfogadom – válaszoltam –, de hadd tegyem hozzá, hogy nem csak az az igaz, ami egy emberrel megtörténik, hanem az is, ami másik százzal vagy ezerrel megtörténhetett volna.

Apám elgondolkozott, aztán rábólintott. Én meg másnap átdolgoztam a novellát.

Évek teltek el azóta. Egy alkalommal, amikor újra együtt volt a család, felolvastam egy nemrég született írásomat. Anyám emlékeibe mélyedve hallgatta, majd váratlanul megkérdezte:

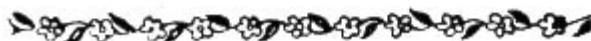
– Te, fiam, nem a Bakér soron volt az a ház?

Apám türelmetlenül leintette.

– Ha ott volt, hát ott volt. Attól még igaz lehet, amit ír a gyerek... Nem az a fontos, hol történt, hanem hogy elhiszem-e. Látod, elhiszem neki, akkor pedig igaz. Folytasd, fiam!

Folytatom. De mielőtt leírnék egy mondatot, gondolatban megkérdem apámtól: „papa, elhiszed-e?”

S ha rábólint, nyugodtan írhatom tovább.

Baráti Molnár Lóránt

Kronológiai sorrendben eléggé nehéz lenne felsorolnom életem eddigi állomásait, így csupán a legfontosabbakat említem. Erdély peremén, az Érmelléken születtem, a XX. század közepe előtt egy évvel, az Ady Endre szülőfalujától néhány kilométerre található Érmihályfalván. Kétesztendő lehettem, amikor pedagógus szüleimmel az anyaországba települtünk. Anyám és apám a falusi tanár-tanítónő házaspár nehéz, küzdelmes életét élte. Egy Győr melletti település, Kisbarát – 1957-től 1974-ig ott éltem, ma Győrújbarát – meghatározó élményt jelentett számomra: az ot-tani parasztemberek emléke, a csodás, dimbes-dombos baráti táj képe, azt hiszem elkísér, amíg élek.

Verseim, gyermekverseim, novelláim, műfordításaim (oroszról, németből) 1968-tól jelentek meg, bár 1978-tól 1988-ig (politikai és egyéni okokból) csak az asztalfiókomnak írtam. Első kötetem, A csendélet mögött 1992 decemberében hagyta el a nyomdát, 1972 és 1992 között írott verseimből válogatódott. Én voltam a szerkesztője az 1993 nyarán megjelent A sor című pápai antológiának, e kiadványt élettársam, M. Smidélusz Margit költő és grafikus illusztrálta. Egyébként 1993 őszén ő is jelentkezett önálló, Margaréta című gyermekverskötetével: a könyvet saját rajzaival tette látványosabbá. Ugyancsak ő volt az illusztrátor az 1994 nyarán az olvasók kezébe került Csillagok királya címet viselő gyermekkötetemnek is, mint ahogyan ő készítette a rajzait megjelenés előtt álló (a Tinódi Klub Cserhát Művész Köre által kiadandó) harmadik, Ökölharc című verseskötetemnek.

Terveim? Talán sikerül kiadatnom A Kassiopeia című sci-fi kisregényemet. Tavaly december 30-tól rokkantnyugdíjas vagyok. Öröm az ürömben: több időm lesz irodalmi tevékenységre, hiszen a korábban végzett újságírói és tanítói munka ezt erősen hátráltatta. Az idei évtől egy új folyóirat, a Győri Kristály főszerkesztője vagyok.

Ars poetica? XIII. Károly svéd király, Nagy Péter orosz cár ellenfele szavaival vallom: „...amíg élek, harcolok!” Harc az irodalom eszközeivel a középszerűség, a dilettantizmus, az igénytelenség ellen. És harc – magánemberként – a tunyaság, a közöny, a barbárság, a gonoszság, az önzés ellen – a felsoroltak ellenkezője érdekében.

Jóslat holnapra

(...és íme, felgomolyog a parkett párája, imbolyog minden a sarokcsönd-homályban, nem kérdezi senki, kinek a megkövült mosolya bújt el a bútorok emlék-rejtekeiben...)

...és lépdél egy árnyék. Az árnyam.
Kinéz az ablakon, figyel
a lombokra könyöklő madarakat,
ahogy felkapkodják az éjszaka utolsó morzsáit...

...mellettem áll egy borostás arcú magzat –
én vagyok. Nem néz többé reám. Én sem látom
őt többé. Elfordulok tőle. Önmagamtól.
A haldokló időtől. Becsukom szemem:
mert nem kell tovább bámulni már a megfagyott
napokat,
a régi mosolyok hordalékát s a nőket, a sóbálvány
szeretőket,
és miért nézném tovább vak szemekkel
a szívemig kúszó feketeséget?

Kisbaráthegei requiem

Tántorog kegyetlen szelek alatt
ez a falu: Sokoró tekint reá,
és csontváz parasztnok szeméi.

Pörög, sodródik a szélben,
tavaszi eső mossa házait,
lemossa ezer év rászáradt sarát.

Riog a szél a Báródomb fölött:
csikorognak a bádög-Krisztusok,
hallgatják a széldalt időtlen arcú vénék.

A szelek torkában imbolyog ez a falu,
Sokoró tekint le reám
és az éjszakába ballagó parasztnok szeméi.

Végül

(M. Smidélusz Margitnak)

...és reád hagyom
megírott és megíratlan verseim,
reád hagyom gondolataimat,
hitét a szépnek,
igaz értelmét a fáklaként
világító szónak,
mert csak Te tudd, Te tudhatod:
kerestem társakat, kik nem voltak társak,
akik végül mindig elárultak,
ne mondd hát, hogy mindez nehéz örökség:
vidd, vidd tovább e sorsot mindhalálig,
mert Reád hagyom – életem folytatását is.

Attila csillaga

Kinek mosónő
volt édesanyja –
nála szomorúbb
ki lehet?

Lámpát gyújtasz az alkonyatban –
remeg, pislog a láng,
s vérzik a csönd – e fáradt időben
lépteidre hull falevél, virág...

Lámpát gyújt este a világ is,
s „nótázik, kinek van bora...”
Angyalok sírnak vállainkon,
csattog holnap a fagy ostora.

A tél majd a föld testére dől.
A dér hideg csillagokra pislog.
Jégkutyák ugatják az ezüst holdat:
a csendben jégszínű fejsze villog.

Attila! Hát sikerült halálad?
Halott. Oly könnyű kimondani.
Emlék – jó, hogy maradt belőle,
mert „a semmi is valami...”

Madár lebeg át arcodon.
Emléked csillag: fénylik, világít.
És elraboljuk holnap azt a csillagot:
mert van-e vigaszunk éretted, más is...?!

Jóslatok könyve

Azt mondtátok, hogy menjek el,
azt mondtátok, most menjek el.
Mondanátok, haljak száz halált:
önmagamból kiszakadva,
életemből kizuhanva,
asszonyomtól eltaszítva –
visszatérve, megérkezve –
szállok, röpülök. Látjátok-e?
Hullok, zuhanok. Nézitek-e?
Arcotokba csapódik a holtak pora...

...és becsuknátok reám az összes ablakot,
és minden ajtót bezárnátok reám...
Magamra zárom ezt a napot is,
magamra terítem az utolsó éjszakát.

Bodor Miklós

Kisvárdán születtem, nagy családból: nyolcan voltunk testvérek. Iskoláimat a kisvárdai Bessenyei György Gimnáziumban végeztem. Édesapám MÁV-mozdonyvezető volt. A háborús éveket végigjártam mint hivatásos katona. Jelentkeztem a demokratikus hadseregbe – az ávóhoz akartak beosztani, őrnagyi rangot ígértek, de én nem vállaltam a tőlem távol álló feladatokat.

Darus és hegesztő szakmát tanultam, és mint darus dolgoztam a nyugdíjig. A háború után Csepelen, a vasgyárban dolgoztam. Ott kapcsolódtam be a Tamási Lajos vezette irodalmi körbe. Ekkor adták ki első verseskötetemet Az én virágom címmel. Még öt kötetet jelentettem meg. Tizen-négy antológiában szerepeltem, és számos irodalmi újságban jelentem meg verseimmel. Több irodalmi szervezetnek vagyok tagja. Verseimmel különböző pályázatokon díjakat is nyertem.

Magányos élet

Az ember barátot keres
akiben van szeretet,
élve bús magánnyal
megbékélve e világgal,
egyedül élni nem lehet.

Fénysugár száll e tájra
bimbós nyárnak hajnalán.
Az élet virágzó fája,
a nap csillogó szárnya
életet ébreszt ablakán.

Az ember vágyával
röpködő galamb.
Szárnyakon száll
énekével hozzád
hangja a szívharang.

Új mag gyökeret ver,
tovább él, aki szeret.
Aki élni akar barátokkal
öregkorával is,
amíg a nap ránevet.

Bayer Béla

Sorsbelátás

Létezésem hiteles bizonyítéka a képzeletem. A világ imár olyan benne, ahogy az eszembe jut.

Rettegtem a rám várót, ahogy örökre bealkonyul, mégis könnyebbé hozott bekövetkezte. Gyöngésgemet se tudom be másnak, pusztán szenvedélyeim pihenésének. Képzeletem anyanyelvévé a történet vált, a rimbe álmodott vesszor.

A szavak, a beszéd, no meg az írás által élek. Félelmeim képzeletemből fakadnak, azaz létezésemből egyben. Lelkiismeret-furdalásom is. Letűnt éveim számos üresjárata kiált azért, hogy bölcsebb legyek, hogy ne érjek rá panaszkodni, boldogtalannak lenni, mert innen ez már a szép kezdete. Azé a szépé, amiről csak magamnak lehetnek emlékei, s amelynek lüktetésével élem a jövőt. A tobzódó ősz, a hajnalok ezüstjét, nyaraim kicsattanó bujaságát.

Tisztaságukhoz kétség nem férhet, hisz részei egy, még szabad szemmel felfogott egészek. Itt honolnak zsigereimben, háborgó sejtjeim vackán. Életkörükből pulzálnak vessző zabolázva, egy másik arcú jelen biccenő történeteként. A volt és a van térközeinek távlat: párosságuk, a meg-hitt sorsbelátás.

Kereszt

Tettenért pillanat rebben,
Vetkezem riadt szemedben.
Alázat szelídül bennem,
Rózsákról metszett keresztem.

Ellobbant virág

Már sűrűsödött odakünn az este,
november botolt a fák között,
kezem még a kezdet kereste,
de a hiányod már arcomba költözött.

Tenyerednek csillagvonalából
szertefolyt hűtlen a simogatás,
s nem gyúlt már szemed paraszától
vacogó testemben láz.

Mint feloldó, könnyű álmot,
a nyárvégtől úgy kaptalak,
s elsodort mint ellobbant virágot
a november, amikor elszaladt.

Mérföldnyi

Tény és lehetőség
e kétélű vesszor.

Rég nem virradt
arcomra tekinteted.

Értelmünk celláiban
száműzött mozdulat,

karnyújtásnyira,
mérföldnyi távol.

Köz-játék-szín

Tetűtojás

Csigavér – nyugtatgattam magam –, most kissé összegubancolódtak a dolgaid, de később újra követni fogod saját programod. Nincs hasznod belőle, hogy túlterhelt agyaddal járd a várost! Úgysem jegyzel már meg semmit!

Hátat mutattam a centrumnak. Mozdulatom olyan hirtelen volt, hogy könyökkel „elkaszáltam” a mellettem haladó bakfist. Bocsánatot kértem, de ő egy magazinba mélyed, és még csak a fejét sem emelte fel. Néztam az arcát. Kezdetben csak azért, mert nem volt más dolgom. Utána bevallottam magamnak, hogy valóban szép. Végzőra ingerülten kellett konstatálnom, hogy a szemcimet alig tudom elszakítani tőle. Mozdulataiban volt valami érett komolyság, amihez nem illett a bakfis szó.

– Puccos kis fruska! – motyogta egy kis öreg mellettem –, s apró, könnyező szemével résztvevően rám mosolygott.

– Ühüm – bólintottam –, bár ő sem hozhat szép időt.

És beszélgetni kezdtünk az időről. Egy kiskocsmá felé közeledtünk.

– Bejön? – bökött ujjával a bejáratra. – Meghívom!

A lány időközben eltűnt. Egy autóbusz jött a sarok felől, talán arra ugrott fel. Ez megoldotta a kérdést, mármint azt, hogy ne utasítsam el az öreget. Meglepetésemre az ivó üresen tátongott. A citromsárga függönyökön át zöldezzürkén szüremlett át a fény. Pangott a forgalom.

– Két fröccsöt? – jött elénk a pincér. Telt hangja volt, de nem barátságos.

– Azt! – dohogott hanyavetin a kis öreg. – Tudhatnád!

Kiválasztottunk egy asztalt a sarokban, kicsit távolabb a sötétstől. Kisvártatva „megjöttek” a fröccsök is.

– No isten, isten! Remegő kézzel döntötte magába az italt. Duplán kellett volna kérni. Félig nyitott szemhéjam alól öreges, ernyedést sugárzó, borostás arcot láttam. Szeme alatt éles körvonalú zacskók sötétlettek. Becsuktam a szemem. Bosszantott a bakfis emléke, no meg az, hogy a mozdulataitól megrészegültem. Az öreg mindezt a fröccs élvezetének tudta be.

– Látom, jólesett! Pityukám, még egy rundót!

– Majd én! – zökkentem vissza a kocsmasztalhoz.

– Miért teszed ezt? Én hívtalak! – korholt csökönyösen a kis öreg, noha látszott a tekintetében, hogy ezt a kört már én fogom rendezni.

– Tudja, ki voltam én? – folytatta.

– Pártfunkci, keretlegény vagy maga az úristen talán? – replikáztam kötekedve. Nem akartam bántani, de nem tudtam legyűrni magamban azt az elfojtott ingerültséget, amelyet a mai kudarcaim keltettek bennem. Az öreg elmosolyodott, és megjegyezte.

– Látom, nem érdekli. Merthogy most élünk, nemde?

Hebegtem valamit, igyekeztem figyelni rá. Hangomban nem volt semmi állhatatosság, sem különös kíváncsiság. Az öreg könnyedén felém fordult, és belekezdett.

– Ha nem mondom is, lerí rólam, hogy nem vagyok gazdag. Se anarchista, se kommunista nem voltam soha. A dologi nincstelenség ellen sem tiltakozom.

– Maga valószínűleg hallatlanul titokzatosnak hiszi magát... – vágta közbe.

– Nem, dehogy. Én sem vagyok érdekesebb, mint azok, akik gyűlölik a hatalom hiénáit, mégis egész nap köztük ténferegnek.

– Hűmm... Ezek szerint ami körülveszi, az ön szemében csak nyüzsgő féreg, amely odafigyelést sem érdemel? Pityukám, még két spriccert!

Ittunk.

– Én már megszűntem önmagammal bújócskát játszani. Nem tudom, mondtam-e már, hogy tudománylagon foglalkozó ember voltam valaha? Megszoktam, az eszemre hallgatok ma is, nem engedem magam a szenvedélyektől irányítani. (Remegő egésze ennek ellentmondani látszott.) Noha néhány féreg rászolgált, hogy eltapossák.

Kerültük egymás tekintetét. A harmadik rundó mintha „fogott” volna rajta. Megragadta a karomat, és az arcomba hörögte:

– Mérget vehetsz rá, hogy egy napon az egész társadalom megváltozik, és a kapzsiság, az önzés a múzeumba kerül, magyarázó felirattal!

– Ugyan mikor lesz az? Holnapután, jövőre, sohanapján, vaskedden?

– Ne aggódj! Olyan hamar nem kerül sor rá, de elérkezik! Egy spriccert fiam, azt el tudnék viselni!

Pityu pincér menetrendszerűen érkezett a kért körrel.

– Úgy tűnik, a borika már fitogtatja az erejét – mondtam lágyan, nyugi, mert még nyelvtani hibát követ el.

A fejemben zavar uralkodott. No nem a vizezett bortól, inkább a hallottaktól. Egy monoton, fásult hang ott zúgott a fejemben. Az öreg újra rám emelte tekintetét, és felemelkedett.

– Ismered azt a cromwelli mondást, hogy „Nits will make lice?” (Tetűtojásból lesz a tetű.)

– Lehet – bólintottam –, de hogy kerül ez most ide?

– Nos, minden egy körforgás. A csillagok mozgásától a tetűtojás létrejöttéig. De amíg az égitestet a forgás porrá zúzhatja, mert ez a természete, a tetűtojást el kell tiporni! Átvitt értelmezésekben is. Érted már?

Köszönés nélkül hagyott faképnél.

Bornemisza Attila

A költészethez tartozást talán már egészen fiatal koromban, mint családi hagyományt kezdhettem el. A világ dolgai egészen a mikro és makro történekekig különösen izgatták fantáziámat. 19 éves koromban már egy kis „stenciles” újság kiadója voltam, amely meghatározta a pályámat is. A cserhádi örökség, a nyugatos szellem, a népi írói vonal, melyhez tartozni óriási felelősség, de szerintem a világ egyik legszebb harca.

Veszprémből, az ottani laptól az egyetemi újságokon keresztül értem el mestereim biztatásait: Cserhát József, Ihász-Kovács Éva, Csányi László, Fodor András, Tandori Dezső, Pákolitz István, Csorba Győző elismerő szavai, hogy amit teszek, az jó és hasznos.

Néhány irodalmi kitüntetést: SZOT-díj II. fokozata, TOT-TESZÖV nívódíj, Art I., Art II. országos díjak, alapítványi kitüntetés arra sarkallt, hogy érdemes kissé tágabb horizontú témákkal foglalkozni költészetemben. Írtam fantasztikus regényt, szerkesztettem több művészeti antológiát (eddig hét könyvem jelent meg), főszerkesztője vagyok a Délibáb c. lapnak. A Lant egyik szerkesztőjeként dolgozom, Németh Dezső főszerkesztő megbízásából. A Kláris szerkesztőbizottsági tagjaként is arra törekszem, hogy minél több tehetséget fedezzek, fedezzünk fel a jövő számára, mert sok a zavarbaejtően friss, jó tehetség hazánkban.

A Lantban megalakulásának kezdetétől publikálok, majdnem a kezdetétől, és azt hiszem, hogy szerény verseimmel egy kicsit hozzájárultam szellemiségéhez, szervező munkámmal pedig fennmaradásához.

Verseimben a világra nyitottam ablakot, mert minden érdekel ókortól napjainkig, napjaink problémái, hisz Makovetz Imre szavaival:

„a jövőben magunk megyünk magunk elé...”

„S tenni kell mindaddig,
amíg a kezdet a véggel
egybe nem ér...”

(Ihász-Kovács Éva)

Talán jobbító szándékkal tesszük itt mindnyájan, amit írunk, és életünk a versszerető Tisztelt Olvasónak.

Bitter T. Ákos

Árnyékban

Mint a felhő
mikor árnyalja a napot,
takarom el öntudatom,
és bár azt gondolom,
hogy ébren álmodom,
pedig valós,
csak fáj nagyon.

Perspektíva

Győztünk! – kiáltja egy hang
Győztem! – kiáltja egy másik
Megnyertük! – kiáltják egy páran
Vesztettünk! – suttogja egy nemzet

Éva

Messziről indulsz,
ilyenek látlak,
éj leple alatt
szövőd a ruhámat.
Hozod a korsód,
benne olaj van,
Terebintusból
ezernyi jajjal.
Mikor az ágyam
kihűlni készül,
hajad a bársony
alkonyba szürkül.

Önts le olajjal,
kenj be kenettel,
hogyan felirattassék:
Íme, az ember!

Miért létezésem

Miért létezésem
a fekete érem
jegy a hold ezüstjén
én ékszernek nézem
Miért létezésem
mindenkitől kértem
érdem megszületni
magamat ültetni
anyaföld ölébe
mondjátok mivégre
s hol van a reménye
sziklás nappalomnak
az hogy lesz-e holnap
szép madárnyi béke
s fal hol görgethetem
a sziklám S mivégre
Lesz-e még szelencénk
s benne kis reményünk
s végül lesz-e kérdés
amit halkán kérünk

Létezem

Létezem
s megkérdem a csillagokat
kiragyognak-e holnap
s remetevárba eljössz-e
újra vezekelni
Nem is kell étel
nem is kell inni
csupán a harmat
amit felszívnak
felíratomra INRI

Megint egy próféta
Én negyven éve viszem
ezt a keresztet

Őszi ablak

Szemredőnyök fény besurran
forog az őszi palotája
fehér zakós tél vendégünk
föld felirat lustán várja
Lusta csillag kínálkozik
kék szememnek ereszéhez
kinek fekete a vére
piroséval együtt érez
Ömlik be a vert aranyú
őszi ékszer őszi nappal
ott künn hull a levél egyre
őszi földre levélpaplan
levélpaplan betakarja
szép emlékes föld anyámat
csak a „rolót” fel ne húzná
legbelől egy kéz: búbánat
Búbánatos ős ne ríkass
hamis gyűrű idegördül
hogyan lehetne szebb felvételt
készíteni életünkről

Földrészek

(Fodor Andrásnak)

Ahogy egybetapadtak
ahogy széjjelszakadtak
háromnegyed rész kéknyi ablak
ahogy szerterepültek
ahogy aztán egybegyűltek
zöld üvegükbe vihart hánytak
bezúzták tükrét óceánnak
aztán ahogyan panamáztak
tűzkeresztjeik vérben áztak
tűzben áztak ki nem aludtak
ahogy arany sarlót fogtak
arany sarlóját a holdnak
ahogy a tenger felszikrázott
ahogy Uránusz égbe szállott
ahogy ég lett hogy nézze én jét
naponta arcát széjjeltépték
Itália mutatójja
kulcsolná össze szép hurokba
- mielőtt utódjaink „makognak”
jobb hogyha újra kezét fognak

Kovács István József

A vers

A vers nekem hit és imádság,
Bú és derű, pajkos vidámság,
Zengő ének, keserű sirató,
Szendergő álom, ébredés, harsány riadó!

Dr. Domonkos János

— Irodalomtörténész —

Született Szombathelyen, 1931. július 29-én. Irodalomtörténész. A pécsi főiskolán, majd a budapesti egyetemen szerzett tanári oklevelet. Bölcsészettudományi doktori címet 1967-ben kapott, amikor a legújabbkori magyar irodalomtörténetből megvédte a Két világháború közötti irodalmi élet Szombathelyen c. disszertációját. 1968-ban egy nemzetközi irodalmi pályázatot nyert. Elsősorban a dunántúli irodalommal és helytörténettel foglalkozik. Néprajzkutatási területe Vas megye, ahol a földrajzi nevek tanulmányozásával párhuzamosan a kihalófélben lévő népi kismesterségek története feltárásával ért el eredményeket. Valástörténeti publikációi a katolikus keresztények magyar vonatkozású értékeit mutatják fel.

Sárvárról és Őrségről rádiójátékot írt, és hosszú időn keresztül részt vett a gyermekműsorok szerkesztői munkájában. Kis alakú könyvecskéi jelentek meg 1986-ban: Pável Ágostonról (1886–1946), akit Illyés Gyula „két nép hű fiának”, a magyar és a szlovén nép költőjének nevezett el, valamint 1991-ben: A szegények orvosa, Batthyány-strattman László herceg (1870–1931) címmel. Sajtó alá rendezte Horváth Ferenc (1921–1993) szombathelyi író, történész-leveletáros Paragvár – Rügyek és fagyok c. verses önéletrajzkiötétét. Megírta és kiadásában eljár Kámán István (szül. 1934) kőszegi ragadozómadár-kórháza gyógyító-természetvédő tevékenységéről szóló ismertető (a helytörténeti magánmúzeumát is bemutató) képes kiadványt. Irodalomkritikusként figyelemmel kíséri a hazai és a határon túli magyarság irodalmi életét, s foglalkozik irodalomtörténeti, történelmi hagyományápolással is. Publikációi, cikkei rendszeresen jelennek meg hazai és világszerte napvilágot látó magyar nyelvű lapokban és folyóiratokban.

Tardona

Irodalomtörténeti nevezetessége, hogy az 1848–49-es magyar szabadságharc leverése után Jókainak adott menedéket

„Az egész vidék olyan, mintha ezüstműves csinálta volna: zúzmarrával földve minden bokor.”

Pál-Kutas Dénesné Tóth Rózsa tanár és népművelő is, az 1990-ben írt remek szakdolgozatában hálátelt szívvel ír falujáról, mely felnevelte, emberséget, becsületet ültetett szívébe: csak úgy tud a jelenben álmokat szöni a jövőről tanítványai, ha a gyökereket a múltban ismeri, és így to-

vább kutatja, gyűjti. Jelzi, hogy az egész falu magyar nemzetiségű, s – kevés kivétellel – református vallású. A századfordulón jeles néprajzkutatók foglalkoztak Tardona néprajzával, népnyelvével, népdalkincsével. Napjainkban pedig éppen a tanárnő az, aki egyik szervezője, létrehozója volt a hajdani iskolaépületben megvalósult tájháznak és benne a patinás Jókai-emlékszobának, melynek sok kuriózuma mellett legbecselesebb ereklyéje a kehely, melyet még Jókai Jolán ajándékozott – hálája jeléül – a tardonai református egyháznak. Több emléktábla emlékeztet bennünket nagy írónkra, költőnkre, a romantikus széppróza legkiemelkedőbb magyar képviselőjére, de ismeretes, itt üldögélt a faluban bujdosó Jókai Mór (1825–1904) tutaft, kis vízimalmot faragva. E fa nyújtott menedéket az őt kereső zsandárokkal szemben: egy ott szántó-vető parasztember informálta félre az idegen után érdeklődő fogdmegeket, miközben az „idegent” elrejtette a hatalmas tölgy lombja. De még ma is látható az akkori vályogviskó (már jelentősen átalakított formában, melyen azért felismerhetők még a régi vonalak), a korabeli nemesúri cselédház, melyben menedéket talált a baj elől: pincéje akkor rejtett lejárattal s a nádasra néző ablakkal tökéletes búvóhelye volt az írónak.

„Egy nyáron, ősszel, egy télen bujdosam ezekben az erdőkben, üldözöttje a hatalomnak. Tudta mindenki, hogy bujdosó vagyok: senki sem árult el. A falut Tardonának hívták.” (Jókai)

Dédestapolcsányból 5 kilométeres bekötő autót vezet Tardonára, mely a Bükk hegység északi vonulata erdőkkel koszorúzott völgyében fekszik. E kis hegyvidéki település nyújtott menedéket Jókainak az 1848–49-es szabadságharc leverése után. 1849. aug. 31-én felesége – a kor nagy drámai színésznőjének, Laborfalvi Rózának neve napján – kíséretében érkezett szekéren a kocsisnak öltözött Rákóczi Jánossal, Kossuth titkárával ide, ahol Rácz Endre és Csányi Benjamin vendégszerető otthonában tartózkodhatott. Jókai innen sétált fel a dédesi vár romjaihoz, a hegyekbe, a Bükk sziklatömbjeihez.

„Valahonnan az Örvénykő oldalából egy forrás szökell elő, mely apró zuhatagokban csereg a sziklákon alá; a völgyből aztán nem lévén kijárása, a szikla tövében kerek tavat képez, az most be van fagyva. Az egész vidék olyan, mintha ezüstműves csinálta volna filigrán munkába: zúzmarrával földve minden fa és bokor (Jókai: A barátfalvi lévita)

„Egyszer-egyszer harangszó hangzott föl valahonnan a völgyből (karácsony napja volt), a görög ismerte már a harangok hangját: az ott Mályinka – ez itt Barinka – most meg Tardonán – mindenütt dicsérik Jézust!”

Jókai 1848 márciusában Petőfivel karöltve a pesti ifjúság vezére volt. A márciusi napokban népszónokként, majd hírlapíróként tett szolgálatot. Ez év aug. 29-én vezette ol-tárhoz – Petőfi és édesanyja akarata ellenére – Laborfalvi Rózát, a Nemzeti Színház hírneves művésznőjét, ki szellemével és kedélyével a legüdvösebb hatással volt rá. Kossuth megbízásából a bécsi felkelőknél is járt. Júliusban az előrenyomuló osztrákok és oroszok elől ő is Szegedre menekült, s találkozva nejével, őt Gyulára küldte az Erkel családhoz. Maga Aradra, majd Görgey táborába ment, és jelen volt az új-aradi csatában. A katasztrófa után, az orosz táboron keresztül Gyula felé menekült. Amikor Jókai belépett az Erkel-házba, azt mondta feleségének: Nincsen hazánk!

Jókai a világosi fegyverletételnek már nem volt szemtanúja, annál mélyebben vésődtek be emlékezetébe a képviselők, a katonai-polgári vezetők tragikus napjai Aradon.

Jókainé jól látta, hogy férjét csak úgy mentheti meg, ha itthon, Magyarországon elrejtí. Magyar író külföldön nem élhet meg, írásainak nem lesz közönsége. Biztos rejtekhelyet szerzett férjének. Csányiék nagy szívességgel fogadták az érdekes vendéget. Ugyanígy Csányi sógora, Rácz Endre, a tardonai református pap. A bujdosó egyedül maradt töprengéseivel, fájó emlékeivel a faluban, ahová csak a márdár jár.

Hónapokig tartott a rejtőzködő élet. Laborfalvi Róza visszautazott Pestre. Jókai hírt sem kapott sehonnán.

Felesége sem mert írni, nehogy elárulja. Képződéseit azzal csillapította, hogy bejárta a környéket, lefestette a táj szépségeit. Mindig szívdobogva tért meg a csendes Csányi-házba, rettegve, hogy ott mi vár rá. A veszedelem szerencsére elkerült. A hírek azonban eljutottak. Elfogatásokról, bebörtönzésekről járt a hír. Hazája sorsa, Petőfi eltűnése, felesége kényszerű hallgatása próbára tették idegeit. Ha a háziúr, de különösen a tiszteletes úr írásra buzdították: „Minek írjak? Hiszen azt se tudom, van-e még nemzet, mely olvas, s van-e haza odakünn?”

E szomorú napok egyikén Jókai elkéseredett levelet írt apósának.

„Nőm már végtelen ideje, hogy se nem jön, se nem tudósít. A távollétet tudom tűrni, de az elfeledést nem. Kérem kegyedet, írja meg neki határozottan, hogy ha egy hét alatt tőle semmi tudósítást nem kapok, okvetlenül felmegyek Pestre, ha addig élek is...” Ez akkoriban íródott, amikor is Jókai szerepelt azok listáján, akikre halálos ítélet várt.

A régen várt esemény csak 1849 karácsonyán következett be, amikor is megérkezett Tardonára Laborfalvi Róza. Felesége megjelenése már magában is eloszlatta a rémképeket: hisz itt van, hű maradt férjéhez, a szegény bujdosóhoz, kinek semmi sincsen. Aztán még a ráadás! Jókainé igen nagy ügyességgel beszerzett férjének egy valóságos „menlevelet”. Az történt ugyanis, hogy Klapka György tábornok a komáromi vár feladásakor megegyezett arról, hogy a vár védői valahányan menlevelet kapjanak: felmentik őket mindenféle osztrák katonáskodástól és számonkéréstől. Egy ilyen menlevelet szerzett Jókainak Szigligeti Ede öccse, hogy aztán ezzel kiszabadíthassák önkéntes száműzetéséből, fogságából. De még ezen felül is elhalmozta az élet jótétművelekkel. Jókainé néhány aranypénzt hozott férjének. Az édesanyja küldte. Levette hát átkát a fiáról, megbocsátott neki. A kedves jó tardonai vendéglátók most pedig arra kérték Jókai Mórakat, hogy töltsék velük a karácsonyi ünnepeket. Ezt ők nem is tagadták meg. A Jókai házaspár fellélegezhetett, s boldog karácsonyi ünnepelt Tardonán. Aztán visszatértek a fővárosba, de Jókai nem mozoghatott szabadon. Pesten híre járt, hogy 32 író van a kivégzendők lajstromán a vésztörvényszék előtt, s ezek között Jókai is. Sokan ismerik őt, és a főváros nem Tardona. Pestre érve jobban szeretett volna Tardonán lenni. Itt a besúgókkal is számolnia kellett. Jókai itt is rejtőzik: hol a felesége lakásán, hol a Sváb-hegyen, az Adliczer vendéglőben húzódik meg. Nagyon szeretné már édesanyját is felkeresni. Azonban Komáromba sem utazhat, hátha feljelenti valaki. A bujdosó naplója és a Tardonán írt forradalmi csataképei – Csataképek a magyar szabadságharcról – csak Sajó álnév alatt jelenhettek meg.

Az ötvenes években egyike volt azoknak az íróknak, kik tollukkal a nemzetmentés nagy ügyének tettek halhatatlan szolgálatot, s többet e téren nem tett nála senki. Jókai Mór végül is büntetlen maradt, de nem hagyhatta el az állandó aggodalom a Világos utáni években. Teljesen bizakodó

hangulat majd csak 1852 augusztusában édesanyjának írott leveléből fakadt: „En most nagy tehertől szabadultam meg. Hivatalosan ki levén mondvá, hogy az 1848-as dolgo-kért többé senkit sem fognak elővenni. Eddig bizony mindennap volt okom félni, hogy megszólítanak.”

„Tardonára menjetek emberséget tanulni!” – mondogatta még később is Jókai az őt körülvevő, érdeklődő barátoknak. Ez a szólas mind a mai napig él a Tardonán élő emberek szívében. A tardonaiak hálások lehetnek elődeiknek, mert emberségből jelesre vizsgáztak, s mindannyian büszkék lehetünk Jókaira, aki szépirodalmi alkotásaiban halhatatlanná tette Tardonát, hisz: „...egy mélyen elrejtett gyönyörű völgyben fekszik az a kis helység, ahol a világnak nincsen szája.

Dénes Géza

Magyarország legösibb magyar vidékén, a Hortobágy mellett születtem, ahol nagy írónk, Szép Ernő is: Hajdúszoboszlón. Talán ugyanazon zöld libagyomorfájásokkal tele-tűzdelte legelőn rúgtuk mi, 1924-esek a rongylabdát. Észre- vettem, a mocsokkal teli háború után mennyi szép találha- tó az emberi lelkekben. Írni kezdtem. Felkerestem a nagy parasztírót, Veres Pétert. Bizalmatlanság látszott az arcán, majd megkérdezte hortobágyi ősmagyar nyelven: – Szóval maga a Dénes János gipisz úr onokaecce? Így mert velem foglalkozni. Sok novellámat javítgatta, néha biztatott is. Két olyan novellát tartok kis házi irattáramban, amelyeket annyira átjavított töltőtollával, hogy az írógép betűire nem lehet ráismerni. Péter bátyámtól rengeteget tanultam. Neki köszönhetem sikereimet, még Pesten, Gárdonyi Géza utcai lakásán is többször felkerestem. Ettől fogva minden megyei, országos napi-, heti- vagy havilap irodalmi oldalain megje- lentem. Irodalmi pályázatokon díjakat nyertem. A pesti la- pok közül a Magyar Nemzet, a Népszava mintegy százötven novellámat, ill. mesémet közölte. Születésem 70. évforduló- jára megkaptam a Krúdy-emlékplakettet. 1994-ben Vihar- ban címmel megjelent egy kötetem. Mintegy hat gyűjtemé- nyes kötetben láttam napvilágot, köztük a Vakok Szövetsé- ge által kiadott Óda a fényhez című antológiában.

1988. október 27-én a kőbányai kórház szemészetén el- vesztettem látásomat, azóta vakon élek. Az írást nem tudom abbahagyni, az emlékek feldolgozása éltet – vakon gépelek.

Veres Péterre emlékezve

Ötven évvel ezelőtt csak akkor lett vége a betakarításnak, amikor már zsákbán volt a gabona. Azon a nyáron jóval túljutottunk a felén, szemlátomást fogtak az asztagok és gyarapodtak a kazlak. Végét járta a cséplés, és néhány elmaradt tanyáért kenyérharcot vívtak a bércséplők. Vágták a rendet a kaszások, hajladoztak utánuk a marokszedők. A vízfordó szorgalmasan cipelte a vizeskannát kaszástól kaszásig, s hogy a sok vízivásnak ne legyen következménye, kaptak aratópállinkát is. Délre megérkeztek az asszonyok kosárral a kézben, benne lábasban, fazékban meleg étellel. Aztán következett a cséplés. Hajnalban és este, amikor csend ült a falura, egy soha el nem felejtendő, kellemes zaj terjengett a levegőben: a cséplőgépek váltakozó hangerejű bűgása. Amikor a dob elkapta a kévét, mélyült a bűgás, majd amikor átszaladt rajta, emelkedett a hang. Élmény volt az etetők, a zsákolók munkája, a törek-hordók, a kazalrakók vidámsága és a tüzes masina biztos működése. A szorgalom és a több kenyér volt a mozgató abban az időben, amikor még az egy fillérnek is értéke volt. Azt is tudni kell, hogy nem csupán a bércséplőnek kellett a nagyobb darab kenyér, hanem olyan munkabrigádnak is, amely nélkül a kazán hiába járt, a cséplő pedig üresen bűghatott egész nap. Ebben a brigádban mindenkinek megvolt a maga helye, mint órában a fogaskereknek.

Diákkorom nyári szüneteiben fűtő lehettem egy óriáske-rekű kazánon, és így tölthettem hosszú heteket Balmazújvárosban, ahol mindenki ismerőse volt mindenkinek, és köszönés nélkül nem mehettek el egymás mellett az emberek. Cséplőnk szezonvégi munka miatt húzott a Király-féle tanyára. Dénes János gépész, nagybátyám mosolyogva kísért a cammogva dőcögő masinát. A fiatalok énekeltek, kacagtak, évődtek egymással, az öregebbje meg komor ábrázattal pöfökölt, szívta a sodrott cigarettáját. A peckás előlépett fűtőnek, a fűtő meg kormányosnak, s ez pihentetőnek meg kedveslőnek is jó volt a fáradékony fiatal-emberek között. Jó kilométerre már látszott a tanya. Terjedelmes gazdasági udvarát öreg akácok lombjai árnyékol-ták, de virított közülük az asztagok szalmasárgája. Poros dűlőutunk kukoricatáblák között vezetett, amikor a szabadjárja eresztett vidámságnak véget vetett a gépész.

– Csend legyen! – kiáltotta. – Nem halljátok? Hoffer pöfög valamerre. Másszon fel valaki a gép tetejére!

– Ahun van, e! – kiáltott le a figyelő. – Az is a Király-tanyára tart.

A Hofferral szinte egyszerre értünk a tanyához. A mi gépünk feszmérője ekkor már a piros vonalon táncolt, és a biztosítószelepen a gőz éppen akkor vágódott ki fülsiketítő robajjal, amikor nagybátyám a tanya előtt álló Király úrral megbeszélést akart tartani a cséplésről és alkudozni a bekerülési költségről. Ekkor egy bajszos parasztember is leszállt a Hofferről, és beszélgetni kezdett az egyik előmunkásunkkal. Már akkor úgy nevezték, hogy író. Veres Péter volt. Csak olyan mindennapi dolgok jöttek szóba, de én odabújtam, és azt sem tudom, nagybátyám milyen vitát folytatott Király úrral. Csak Veres Pétert figyeltem, lestem benne az író, a nagy embert. Ahogy beszélt, bajszának szálai ki-be jártak a száján, mint szélben az ablak függőnye.

– Éhenkórász banda! – köpött ki maga elé a Hoffert szidva nagybátyám, mire megperdült a lendkerék úgy, hogy a küllők is eltűntek benne. Elhagytuk a kukoricatáblát. Néhány magyar marha abbahagyta a szik nyaldosását, hogy

megbámulhasson bennünket. Mikor visszanéztünk, jól láttuk, a Hoffer gépésze parolázik Király gazdával. Ez volt első találkozásom Veres Péter íróval.

Rá 23 évre, 1960-ban ismét előfordulhattam Balmazújvárosban, méghozzá úgy, hogy odaköltöztem szőszke kis feleségemmel és első osztályos kislányommal. A Dózsa György utcán laktunk, amit valamikor Semsey gróf utcának hívtak. Ez az utca nincs közel Péter bácsiék utcájához, a Kadarcs utcához, de el-eljárogattam oda a Daruba (Újváros egyik negyede ez), amikor hazatért néhány napra Pestről, a „nagy falu”-ból. Szerencsémre többször találkozhattam Péter bácsival, és el-elolvasta fiatal fejjel írt akkori tárcáimat. Ingatta olykor a fejét, s ezt mondta: – Innye, de jó téma, másképp, emígy írja meg!

Máskor belejavított kéziratomba. De azért biztatott...

Egyik ragyogó, nyári nap a tanácsházával szembeni téren igyekezett Veres Péter sárga vászonruhájában. Utána szaladtam.

– Csak egy pár percre, Péter bácsi!

– Ja, most ismerem meg! Maga a Dénes gipisz úrnak az onokaecce. Aki írogat? Persze, most is ki van ötözve.

Nem volt valami jókedvében, ezért történhetett, hogy 3-4 perces beszélgetés után búcsút vettünk egymástól. De azért biztatott, írjak, és nyugodtan küldjem el írásomat pesti lakására, a Budán lévő Gárdonyi Géza utcába. Különben a most kiadandó kötetében, a Szülőhazám, Hortobágy melléke címűben megemlíti engem, s a parasztember szó-járását, lelkét híven tükröző kis írásomat is közli e regényében szóról szóra, amit nem tőlem kapott, hanem a Szabad Földből írt ki.

Vihar sodort szét bennünket úgy, hogy többé nem láthattuk egymást, és a cséplőgép bűgását sem hallhattam azóta. Nemrég innen „fönről”, Pestről újra leutaztam Balmazújvárosra, nagybátyám, az egykori gépész meghívására. Sürgött-forgott az udvaron 91 éves letére. Sajnálta, hogy nincs már feleség a háznál, de mint a Gépész Kisipari Szövetkezet nyugdíjas gépész-lakatosa előfizetéses ebédet kap a helyi Délibáb étteremben, hát menjünk el ebédelni. Átvágtunk a téren. Jobbra néztem. Elhűltem: Veres Péter, a nagy parasztíró nézett rám. Odamentem az élethű szoborhoz. Elgondolkodtam előtte, s kalapomat a kezemben tartottam.

Forrai Ágnes

Gyöngyöt hullatok

Gondjaim
gondjaid
vigyázzák.

Elporzott
áldozati csillag.
Alászállsz mélyemig —
emelő támaszom.

Nyomodba
gyöngyöt hullatok,
mfg lelked csúcsáig
eljutok.

Hetényi György

Költészettel már gyermekkorom óta foglalkozom, de az elmúlt rendszerben nem tudtam érvényesülni, mert a magyar nép és hazám iránt érzett elkötelezettségem kifejezése túlsúlyban volt írásaiban. Így csak alkalmanként jelenhettem meg. Ez vállalati ünnepségek vagy helyi lapok keretein belül történt. A 80-as években riportere voltam a Békés Megyei Hírlapnak.

Már több mint negyven éve vagyok házas. Két leánygyermekem van és öt unokám. Gyermekkoromban szerettem meg a verseket, amikor a 4 polgári iskolát végeztem. A versírás szeretete elkísért életemen keresztül.

Elvégeztem a kereskedelmi középiskolát Békéscsabán, majd a 1964-ben a pénzügyi főiskolát.

1976-ban a helyi Áfészhoz kerültem mint belső ellenőr, és onnét mentem nyugdíjba, 1989-ben.

Költői munkásságom nehéz körülményekben alakult azzá, amire ma rá lehet mondani, hogy költészet. Minden esetben a vidéki életet igyekszem ábrázolni verseimben, de erősen sarkítom a mondanivalót, és mindig a haza, a nemzeti hittudatot emelem ki lírai költészetemben.

Eddig három önálló kötetem jelent meg: Eső májusban (1989), A hársfa dala (1991), Nap sugarait gyűjtöm (1994).

Mivé leszek?

Mivé leszek, ha fény felett
elszállok majd egy nappalon?
Valamely nagy csillag megett
a csillagzenét hallgatom.

Jaj, hol lesz a kezem árnya,
ha nem érinti a napsugár?
Csak a földnek messzi tája
szívemben él, mint a nyár.

Nem leszek már költő sosem,
csak voltam, éltem valaha.
De fényben, fagyban lesz jégyszemem,
s az lesz volt létem parazsa.

A Lant c. irodalmi folyóirat ünnepére

A Kárpátok alatt

Mint hős regős
pengetem lantomat
Augsburgi csata után.
Dicső véreim,
halljátok hangomat?
Első vereség után
jaj, gyászban hullanak
hős vértű tetteink
a Kárpátok alatt.

Mint ős regős
írom versemet
Buda eleste után.
A dzsinn lelke kerget
száz vereség után:
mennyi nemzeti temetés,
történelmi vész
oly vadul ránk tapadt
a Kárpátok alatt.

Mint ős regős
vagyok még egyedül,
mert rabul ejtett
a sok fájdalom.
A trianoni végzet
üldöz irgalmatlanul.
A bírói ítélet
mind hazug! Jogtalan
tart földemen hadat
a Kárpátok alatt.

Szajoli vasúti tragédia

(József Attilához)

Megint a vonattal jöttél,
pont december 3-án.
Embereket halálba vittél
december 3-án.

Miért éppen vonattal jöttél?
A halálad évfordulóján
éles sikoltásban neveltél,
épp december 3-án.

Jaj nekünk, költő,
Oly szép e gyászalkötemény!
Robbanás vonatok testén,
tragikus hős szerzemény.
Országos veréssel mérve
a szajolnál történt eset:
kimúló emberek élte
tépdesi a lelkeket.

Miért éppen vonattal jöttél,
lett is könny és sok halott.
Vele, jaj, gyász a sírok mentén,
elsirattunk hány csillagot?

Halálad fordulója napján,
épp december 3-án.

Hinora Márta

Pestszenterzsébeten születtem 1947-ben. Első verseimet nyolc éves koromban írtam. Szeretem az irodalmat. Legnagyobb hatással Tóth Árpád és a Nyugat költői voltak rám. Versírással több, kevesebb időkihasználással próbálkozom. A Lant c. irodalmi folyóiratban jelennek meg verseim.

Gyertyaláng

Ijedt szemű ember szájából
ömlött rám halálad.
Gyertya lobbant fel képzeletemben.
Karcsú, hajladozó lángok káprázatában
lebegve, megkövülten állok a
lét-és-nem-lét határán.
Zsibbasztja agyam visszhangzó
orgonaszólamok áradata,
s én nem merlek megérinteni.
De elindul a robot.
Nap-napra.
Hónap-hónapra.
Év-évre
rakódik le a hópelyhek tapintatával
és mi hajtjuk ezt a mókuskereket.
A soha-meg-nem-állás,
nem-akarom-de-muszáj,
cseppenként-adagolt-boldogság,
simogató-kezek-éles-karmai,
elültetett-örömmag-meddősege,
ideggörcsrel-rángó-harmónia,
temető-ál-jajszava,
sírgödrökkel-kirakott-álmok,
az idő-keserű-szájíze,
mind-mind lefoglalja érzékeink,
kapaszkodnak idegvégződéseinkbe,
tompítják szemünk, fülünk, szánk,
megkötözik végtagjaink,
és megbénítanak minket, összezúzva
a-még-létezőket.
Gyertya lobban fel képzeletemben.
Karcsú, hajladozó lángok káprázatában
lebegve, megkövülten állok a
lét-és-nem-lét-határán.
Zsibbasztja agyam fekete
bársonytapéta nyirkos lehelete,
s én nem tudlak megérinteni.

Esti vízió

Szürke szél suhant át a fák között,
meglökött ványadt testével.
Rám bámult.
Esőtől nyirkos levelek hulltak
fáradt szemeimre.
Az úttest fekete tükör,
a lámpák égő gyufaszálak,
a villanydrótok vizes cérnaszálak.
Csend.
Fázom.
Vak házak kiáltanak rám:
Menj tovább!
Idegen tested szagát kiokádjuk!
Léptek kopognak,
visz a lábam.
Elfogynak a házak.
Elszakadt cérnaszálak,
elüszkösödött gyufacsonkok
hullnak, egyre hullnak.

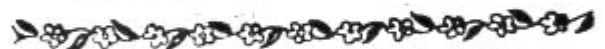
Elmentél

Szavak hamvait hordja, vágja
arcomba vijjogva a szél.
Csókjaid fáradt íze marja a számat.
Szavaid tétován kongnak
fülem kanyargó folyosóin
és meg-megbotolva az időben
hullnak vissza koponyámról.

Elmentél.
Vánszorgó nappalok,
száguldó éjek
hoztak el hozzám.

Elmentél.

Arcod csak agysejtjeim őrzik,
tested melegét bőröm szívta magába,
hangod fülem visszhangozza.
Kezed még lágyan simítja arcom,
a leheleted érzem a számon,
párnám gyűrődései őrzik
álmainkat.

Szigethy Ilona

A szeretetről

Többet ér ez bárminél
Erősebb akárkinél...
Szét nem tépi semmi más
Csupán az ONAMITAS...

Ihász-Kovács Éva

Bármennyire szép volt a Békedíjjal járó, háromhetes tengerparti üdülés, mégis boldog voltam, hogy újra visszatérhettem hazámba, városomba. Itt indultam el, az egyetemi évek alatt, Márai, Kassák Lajos, majd Fodor András, Káldi János biztatásával, a cserhádi irodalmi egyetem nyugatos felkészültségével, a Sorsunk légkörét magában hordozó Csányi László, a Magyar Csillag Illyése indítató belső muzsikájú, sugárzengető világába, a költészetbe.

Mestereim biztatásai mellé még feltarisznyáztak az útra megnyert pályadíjak, a később kapott irodalmi díjak és az a sok közlés, amely serkentőleg hat az alkotóra, és további munkára ösztönzi. Külön öröm volt számomra, egyéb lapok közlései mellett a tévé, rádió figyelme. Megismerhettem Németh Dezső költőt, mert benne láttam azt a hihetetlen igyekezetet, azt az ügybuzgóságot, azt a tehetséget, mely erre a kifordított világú korunkra egyáltalán nem jellemző. Az ő lelkesedése, a Lantban való megjelenések s a szép vers, melyet költészetemhez írt, ugyancsak röpitették fantáziám és újabb dalokra sarkalltak. E folyóiratban, a Lantban éreztem, érzem megtestesülni azt a kíváncsi, hogy szükség van ilyen kimunkált, merész ívű, sokszínű folyóiratra, ahogy azt annak idején dr. Csányi László irodalomtörténész is írta, fontosnak tartotta. Fájó, hogy róla is már csak múlt időben beszélhetek.

Néhány irodalmi díjam: Béke ezüst, Fekete István Art, TOT-Teszőv, Karcag város-díjak s egy alapítványi nagydíj: Geiszler-díj mellett kilenc megjelent kötetem ötvözi eddigi életutamat.

A lét irata egy kövön

Néhány kö
néhány fa
mióta örzi szenvedélyem
mióta kérdelem
Istenem – ezredéve
elsuttogva a béke nevét
miért legyek mindig én a vesztes
Miért keresztes minden évszak
a nyárban kezded nyomát látom
s várom hogy szívem elorozza

egy szép nap kegyetlen Athon
Pedig látom az éveket
beteg világom fogsorát
mutatja minden éjen
a rámvicsorgó holdvilág
beteg virágom édes Ózon
s a messze zúgó vadlibák
intik a véget látom én
huszadik századi világ
Ó miért nem mozdul senki sem
Őserdő reményem értve
hogy új ezredév előnyét
felfesthessük az égre
Valami kéne csak egy szó
mely tetté igazul bennem
hogy nemzetemben éljek én
hogy minden sikerülhessen
Ha már létezem hasznos jelként
mint teremtmény írom a földre
vagy kőbe véssém tűnt egén
vigyázzatok a göröngyre
a lépésekre a Tejút
melynek emlőit szívom én
Édesapám te drága szép Nap
ez is egy elhalt költemény
Ezért kélünk fel minden reggel
hogy kis földünkön rend legyen
ezért írom egy köre most fel
szegényes végrendeletem

Metamorfózis

Ez a csipesz: testünk köznapi kényszere,
állítólagosa szerelemnek gyönyörűbb volt?

Ha fejtegetjük az égbolt sem monogám,
kapaszkodnak testébe meghatározott csillag-ujjak
messziről spirál-ködök-spermák lökődnek,
az Elképzelhetetlen majdan gyermekei...
Te és én beleillünk ebbe a tájba,
pogány szertartás, ahogyan tartlak.
Idegzsínórok, izmok kifeszítve.
Szemeink fehér világa: ablak.
Hús izgalma a szép, ahogyan
csipeszként kettéhullanak a lábak,
ha Te vagy én és én csak a Te,
micsoda furcsa alázat,
tűrni az egyetlen test eleven börtönét,
kire gondolsz most, kire vágyón,
vagyunk-e még vagy viszi a földről
harmatsepp létünk féltékeny sugarakkal a nap,
kéz, pihenj már, csak a láb él,
s hogy e lánc sem örök,
egyszer elszakad.
Tested idegen híd, hova feszül még?
A nemlét roppant egyszerű.
Elmennék, hogyha menni tudnék,
világoskék szemedben kikötnék,
hol nem világít sem fény, sem derű.
Maradjak-é?
Hogy benned hinni tudjak,
szétrombolom megmaradt oltárainkat...

Kubik Imre

Nagyszalontán születtem 1968-ban. A helyi Arany János Ipari Líceumban szereztem érettségi diplomát 1987-ben. Jelenleg is nagyszalontán élek, s egy kft. alkalmazásában dolgozom.

Kisgyermekkorom óta szenvedélyem a labdarúgás, így eddigi életem nagy részét a labda közelében töltöttem. Mindezek mellett a könyveket sohasem vetettem meg: elsősorban az irodalmi és történelmi művek vonzottak. Az írással Magyar Barna – akihez immár több mint húszesztendő barátság köt – biztatására próbálkoztam meg. Bonival – ahogy a focipályán szólítottuk csapatunk balszélsőjét, Magyar Barnát – az Arany János Irodalmi Kör foglalkozásaira is többször elmentem.

Gimnazista koromban születtem meg az első három-négysoros kis versikéim, aztán hosszabb szünet következett. Több évi hallgatás után 1991-ben emeltem fel ismét a tollat. Azóta különböző lapokban jó pár versem jelent meg. Hivatásszerű költőnek nem tartom magam, csak olykor kap el az ihlet, ezért elég keveset írok.

Helyzetképek

az avantgárd magyar metropoliszában
öt liter kassákkal működik a metró
itthon
a hétköznapi hasábjain
dadaista regényét részletekben közli a stressz
s a zsebmetszők kubista zsilettjeiből
zakónk zsebében naponta kiállítást tart a bűnözés

Politikai panoptikum

(avagy anizsz Erdélyből)

holnaptól három deka demokráciát
jutányos áron kínál a feketepiac
protekciónal szárítja a szél
csöpögő indulatunkat
a hatalom-radír buzgón törölné magyarságunkat
láthatatlan kezek
megrendítő ütései miatt
leszállékolt nyugdíjat kér
a nemzeti öntudat

Nagyszalonta és Nagyvárad között

Nagyszalonta és Nagyvárad között
egyszer elfelejtett indexelni az almafa
ezért bevonták a jogosítványát
azóta ezen a távon is
teherautóval szállítják az almát

Legenda

amikor Isten összeragasztotta a magyar valóságot
ragasztós lett mind a két keze
ezért kezét kellett mosnia
hát megteremtette a Balatont

Dohányzás

nem mindegyik versben lehet dohányozni
így a dohányzó és a nem dohányzó szavakat
külön ültetem
a szerelmes versben jobb ha nem dohányzik senki
ezért a szerelmes verse nem tesz hamutartót

Pletyka

errefelé beszélnek
hogy a tíz ma délben azt mesélte
ő bizony a gonosz boszorkányt megsütötte
úgysem lehetett volna megfőzni
túl vén volt

Floridai élmények

elalvás előtt
pizsamám zsebébe belegyömöszöltem
íróasztalamat
hogyha esetleg álomban Floridában járok
meg tudjam írni floridai élményeim

Kulimár János

Kulimár János Nyíregyházán élő költő. A közelmúltban megjelent "Véremben oldódnak" c. könyve hátlapján írja róla Madár János: "Kulimár János az irodalmat, sportot, történelmet és a mindennapi élet örömeit mindig úgy ötvözte magába, hogy megsokszorozott értékeit osztotta szét azok között akiket szeretett..."

Eloolvasva a könyvet, megismerjük sokszínű egyéniségét, amely minden megnyilatkozásában az alkotó emberre jellemző fáradhatatlan munkálkodásban mutatkozik meg, és mindezt úgy teszi, hogy nem önmagát állítja a középpontba, hanem teret enged barátainak, embertársainak.

Igen nemes tulajdonság ez, különösen most, amikor a mértéktelen kapzsiság, a kivagyiság és az önmutogatás lett az ember mércéje.

Előszó

c. versében írja:

Miért kell nekem
minduntalan a vers,
mikor cérnavékony
már a hang?
Mit akarok, hiszen
olcsó tisztesség
és tömört erszénnyel
sétál a bitang!

Mégis kell, -sőt
ezért kell- a vers,
mert könnyeket szikkaszt
puha kezével, akár a szél.
S egy ádott pillanatban
ölében elringat, mint
a puhasodró habokból
kilépő jóságos tündér.

A kötetben megjelent versek nagy részét már korábban közölte a Lant c. folyóirat, de most olvasva újra érzem azt az egyéni irodalmi "antik" ízt, amely elválaszthatatlan kísérője verseinek.

Egyszerű, nagy romantikus képek szövik át a tisztán csengő mondatokat, de közben olyan világos lesz a gondolat, hogy felüldíti, felemeli az embert. Nem üldözi a divatos formákat, nem akar az érthetatlenségbe bábozódni, azért

nem, mert egyszerűen tehetséges és nincs rászorulva efféle irodalmi praktikákra.

Nagy költőink nyomdokán haladva jutott azok közé, akik a XX. század végén még tudják, hogyan kell maradandó verseket írni.

ND

Árnyék és fény

Penészes falon, fátyolos, fénytelen
tükörben filmként vonul a kép:
apostolok jönnek a magvetők nyomán
és nézik, mint játszik háborút a nép.
Látják azt is, hogy fakardokból lett rakéták
álmodnak ciprusligetek helyére vérmezőt,
s rosszalják, hogy ledőfött oroszán fölött
zsiros pofájú sakálok méregetik az érkezőt.

Itália észak-fénye zokogva hal el
Veneto tört pálmáinak során.
Villan a kép: római légiók zúgnak át
alvó trák mezők zöld bársonyán.
Görög gályák a lágy Adrián viszik
messze az "aranygyapjú" hírt,
s birkabőrökön őrzik, -ha tűz a
perzselő nap- legendás Jázon szívét.

Látom a láncolt Prométheusz máját
ahogy naponta szaggatják sasok,
s azt kívánom, hogy leírhatatlan
kínjába néha-néha beleolvassatok.
De ha holt hínárok ladikján "Judák"
átfonó gyönyörű haja ránt a mélybe,
akkor se feledjétek: szerzetesek sötét
celláiból indult Bizánc a tündöklő fényre.

Véremben oldódnak

Sorsom zaklatott festője
szakadt képek felhőin
ámodja életem.
Virrasztva
éjszakák zsongó muzsikáján
tündöklő jövőt rajzol.
Zokogó vulkánokon
gázol át a tenger,
véremben oldódnak
a sírkövek.

Magyari Barna

Harminc évem van, ez biztos és visszavonhatatlan. Versem több van, sokkal több, s én harminc évemmel meg verseimmel együtt vagyok a teljes Magyari Barna.

Nagyszalontán születtem 1965-ben. Arany János, Arany László, Zilahy Lajos és Sinka István irodalmi hagyományokban gazdag szülőföldje adott erőt, hitet a verselésre. A nagymúltú Csonkatorony tövében több évtizeden át eredményesen működött Arany János Irodalmi Kör indított el a költői úton. Az irodalmi kör verspályázatának megnyerése (1985) óta publikálok. Nagyszalontán voltam kősárfonó, vesszőhántó, fűtő, hóhányó, helyettes tanító és csaknem három évig Arany múzeumának „mindenesé”.

Nyolcadik éve élek Magyarországon, Gyulán. Azóta számtalan hazai és nyugati magyar folyóiratban, heti- és napilapban kaptak nyomdafestéket költeményeim, tanulmányaim, publicisztikai írásaim. Verseimért Egerben Nívódíjat (1989), Budapesten a Széchenyi és korunk pályázaton (1992) minisztériumi különdíjat kaptam. Áthúzott hallgatás című könyvem (Mocsár Józseffel közös kötet) 1994-ben jelent meg.

Diplomát a békéscsabai Körösi Csoma Sándor Főiskola testnevelés szakán szereztem. Jelenleg újságírásból élek.

Magyar ősz

statikus ősz van örökös elmúlás
a lombokról szüntelenül hullanak a percek
a szomorú szavak formalinban
így lesz időtálló a „magyar ugar”

a köd törzse belóg a tájba
tíznapos szakállad mögött bujkál a magány
megújított márványbérleted
érvényes kedvesed köszívére is

már szájpaddlásodra egyre ritkábban megy fel a cenzor
megnézni akcentusodban kit rejtegetsz
ám csöndemből ma még gyakran kivágják

azt a jelenetet
amikor éppen úgy hallgatok mint Horthy Miklós

Bagadozva olvas a gőz

a festő idegeit
savanyúság nélkül
ette az unalom
a csend biciklire ült
és kiment a Körös-partra
ahol a vízbe
tájképek lógatták lábukat

délben olyan meleg volt
hogy a fürdőnadrágos nyelvtanár mellett
egy pléden napozott
a melléknév

délután konyhánkban a szakácskönyvet
bagadozva olvasta a gőz
s szobámban feje alá
kispárnát tett a rend
hogy jobban lássa a televíziót

Verseimtől döglének a legyek

képzeld mióta nem találkoztunk
rájöttem hogy verseimtől
döglének a legyek
így szavaim hangpárnáján
kényelmesen alhat a Csonkatorony

emlékszel
a kosármérkőzéseken mindig
Emese mögött ültünk
pedig Einstein nagyanyját
csak pontosan annyiszor láttuk
mint a mosolygós lány
fehéreneműjét

és tudod
mikor az irodalom cipőjébe
tett a Mikulás
kissé én is meglepődtem
s zavaromban felmutattam
egyéniességem

Március

március lyukas kannáiból
szemembe spriccel a napfény
hajdanvolt utcánk hatalmas testét
szappannal mossa az emlékezet

a tavasz zöld bársonyán
hasra fordult a csend
fák sétálnak mellettem
pacsirtákat koldulnak levett kalapjukba

a természet tenispályáján
lepkékkel adogat a barka
mosolyogni tanul a lélek
s a költő porcukrot hint a szavakra

Hajnal

az ipartelepen a szén-monoxid széthajigált bakancsait
alig győzi kerülgetni lélegzetem
arrébb a fák mohákkal fáslizott bokáit
sorra tapogatja az ügyeletes csend

szóedényeimben alvad a világ
aranyjánoslisztből Ágnes asszonyt gyúr a ballada
Erdély periferiáján
egy lavór magyarságban mosdik a Csonkatorony

a statisztika szerint még alszik minden iskolás
de a tréfa lombján már tollászkodik a szelídített

Móricka

a palimadár

Személyi számok

egy napon
a parlament azt a döntést hozta
hogy a személyi számok szabadon választhatók

sokan szerettek volna
nagyobb látszani
tömegek túlsúfolt buszokon utaztak
milliók-billiók-trilliók között

Pista bácsi csak egy nyolcast rajzolt
aztán meghalt
fekve ő lett a végtelen

Szalonta havazás után

fehér papírlap
szülővárosom
s én... én mi
vagyok
légypiszok
vagy tintafolt?

Visszahívás

zssőjazssiv panloham kájgosus tza
ielevel dlöz dnesc gedir a ed
zső za romok tlurobeb malán
gé za kék atzsit nebdemezs sik

N.Benkő Erzsébet

Pécse élő, nyugdíjas tanárnő vagyok. Nagyon szeretem a zenét, az irodalmat, és nem utolsósorban az öt unokámat. Ezek közül Zoltán már diákkora óta ír, és több helyütt megjelennek versei. Öt éve az Amatőr Költők és Írók Szövetségének a regionális csoportvezetője vagyok.

A négy éve működő Új Hang c. irodalmi folyóirat elindítója és szerkesztője. Összeállításomban adtuk ki önerőnkől a Szóvarázs c. antológiát, amelyben különböző vidékek költői mutakozhattak be./1994 szeptember/

Írásaim már több lapban megjelentek.

Álmaimban

Van amikor álmaimban kék csodákat látok,
áttör a kékség a fellegen,
én mezítláb alatta állok,
mint egy pöttömke, vásott kisgyerek.
Nézem a csodát, mit megtaláltam.
Nem hagyom elvenni senkinek!
Bozótba bújok, hogy senki meg ne lásson,
szemem simogatja a kék eget.
Felveszem fehér angyalszárnyam,
halkan siklok a kék vízen.
Kékek köröttem még a fák is
és sötétkékek az emberek.

Futó sín pár

Míntha sín pár futna velünk,
megy-megy, kifut a világba,
Veled-megtelt gondolatom
testemet, lelkemet
bejárja.
S adakozik boldogan mindenkinek;
a Csendnek,
a Fénynek,
de hiába.
Míntha sín pár futna velünk,
megy-megy, kifut a világba.

ifj.Németh Zoltán

Tél

Csendes téli éjjelen,
mikor messzetűnő sejtelmes
végtelen hómezőkre
rádermeszti halovány fényét
a reszkető holdvilág,
s a szél dühödten zihálva
bontogatja hóbuckák büszke homlokát,
felkapja a magasba és a kavargó hóból
subát kanyarít vállaira a világ.

Csendes téli éjjelen,
a hidegtől pattogó erdő
fehér paplanos ölen
rejtőzik az élet.
S az újjászülető természet
gügyögve nevet virágos tavaszi mesén.
S a kis fűszálak fejükre húzzák
a csillogó, kristályos takarót.
Egykedvűen hallgatják a fák,
mint ver a tél szilaj indulót.

Csendes téli éjjelen,
ó magasztos Istenem,
ha látod lebbenő hópelyhek
csillámló záporát,
ha hallgatod rianások
dörrenve csattanó zaját,
a szél hol üvöltő,
hol fuvalázó dalát,
lelkedet bár mámor
vagy szelíd béke járja át,
a hó csak hull,
és a hajnal már ott találja
az új nap számára vetett
patyolat nyoszolyát.

Németh Erzsébet

Erna

Budapesten születtem, Fegyverneken nevelkedtem és élttem hosszú ideig. S most újra Pest. Talán a végállomás...

Tanárképző főiskolát végeztem, az egyik hetedik kerületi általános iskolában tanítok.

1968-tól jelennek meg -rendszeretlenül- verseim folyóiratokban, megyei újságokban, antológiákban, s 1992-ben napvilágot látott önálló kötetem is "Megkövült varázslat" címmel.

A költő szűrő. Szíve, lelke, szelleme szűri át a világmindenséget. A természetet, emberi érzéseket, vágyakat, gondolatokat, hiteket, szerelmeket, halálokat, vihart, nyomorúságot, betegséget, átkokat, nevetéseket, nélkülözést, magányt, szenvedést - így juttatván el másokhoz már letisztult szavakban lezáratlan világunk, s az élet hordalékait, bemutattva immár ünnepi áldozatát is: a verset.

Végrendelet

Tekintetem messzi tájakra hagyom;
virágok álma, folyók sikolya legyen,
hajnal párkányán feszülő szívárvány,
tündökölve erdők és hegycsúcsok.

A Nap visszanéz...

A Nap visszanéz áldott dolgainkra,
az Idő mint rabot, befalaz,
s századok csörtetnek el
a várkapu alatt.
Konok tavaszok, telek
kerítik kézre a tanút,
hozzák a jövőt,
a minden-teremtőt,
vagy mindent megöltöt.
Lobognak az évek, létünk lángjai -
teljesülnek, hullnak az ember vágyai.

Németh Erzsébet

Új-Krisztus

avagy a Szárnyasló halála

Szent-táltos lovam,
Szent-táltos lovam,
ereszkedj a Földre;
segíts az emberen,
vigyél neki hitet,
mert naponta szorul
két keze ökölbe.

Szent-táltos lovam,
Szent-táltos lovam,
ereszkedj a Földre;
segíts az emberen,
vigyél szeretetet,
mert naponta kelnek
egymás ellen öltre.

Zokog az éjszaka,
csillagkönyvet hullat.
Cédrus-jajok lángja
mutatja az Úrnak:
halott a Szárnyasló,
mely leszállt a Földre.
Új-Krisztusnak hitték —
Az ember hát megölte.

Ne kérdezd

Ne kérdezd: honnan jöttem?
Ne kérdezd: ki vagyok?
Engedj magadhoz, mint égi fényt,
lélegezz be, mint földi illatot...
S karjaid keresztjére feszülök,
pipacs-ajkadba mélyesztve fogam.

Könyörgés

Szeresd az embert
végtelen világ!
Elmúlásában tedd
halhatatlanná,
nagyságában
szánd a porszemet,
paránságában
az óriást...

Segítsd az embert
végtelen világ!

Az idő kapuja...

Az idő kapuja tárva,
nyújtózkodik a világ.
Dereka roppan a csendnek,
és segítségért kiált.
Remény-raj röppen az égre,
aranylón csattog a szárny,
harmat-gyöngyökkel hajában
félénken dúdol a táj.
Hirtelen megnő a távol...
kardot ránt a képzelet -
Közöny-katonák lapulnak,
s megborzong a végtelen.

A boldogság

Olykor:
egy madárhang,
őlelő mosoly,
félszeg simogatású fény,
parázna-csókcsillagok
izzásig feszülő vágyakon.

Máskor:
rózsa-rubin-remény,
szitakötőszemű szelek,
jámbor jóságú juhar,
akác-akarat-küzdelem!

Fenyves Mária Annunciáta

Vártam jöttödet...

Fává érett az öreg bodza,
s az akácfa ágairól
édesek illat szállt
és lenge szél bolyongott
a rétről, a kerten át.
A napnak fényes lelke
ragyogott messziről
le a földre, a tájra.
S ömlött a fény, mint
fehér-sárga selyem
gyöngy-óda-sor,
és smaragd veret...
perzselő nyár volt;
és vártam jöttödet.

Németh Dezső

Édesanyám már negyvenöt éves volt, amikor tizenkettődik gyermekeként 1940-ben megszülettem Káptalan-tóiban, ma Veszprém megyéhez tartozik. Szegények voltunk. Édesapám mezőgazdasági munkás volt. Már 15-évesen Budapestre jöttem dolgozni. Itt érettségiztem, a Bláthy Ottó műszaki iskolában szereztem oklevelet. Huszonkét évig kutatás-fejlesztési munkán dolgoztam, ma önállóan ugyanezt a munkát végzem. Első verseimet gyermekkoromban írtam, azóta sem hagytam abba, és ez úgy látszik elkísér életem végéig. Eddig két önálló kötetem jelent meg: Ikonfal 1992, Kacagófa 1993. Több antológiában és irodalmi lapban jelentek meg írásaim.

A Lant c. irodalmi folyóiratot 1990-óta szerkesztem.

Későn születtem

Későn születtem, anyám arcán már nem ragyogott pipacs lángú nyár.

Ahol születtem, régen posta volt, szőke nádszálakon hegyi szél dalolt.

S a hold boglyája ha ráült a Csobáncra, búzaillat szállt a hófehér tornácra.

Apám a vellára rászúrta a holdat, zsemleszínű hegyre aranyesőt csorgat.

S mikor jöddöglöttünk selyemszörű réten, kóróbanya nyargalt szélküllős keréken.

Lapsi kutya forgott, ugatta a felhőt, kurta nadrágomból néztem mint egy felnőtt.

Búzavirág nyílt a dülön, hol mentünk, kékszemű anyámnak kék virágot szedtünk.

Későn születtem, anyám arcán már nem ragyogott pipacs lángú nyár.

Ahol születtem, régen posta volt, szőke nádszálakon hegyi szél dalolt.

Gondelégia

1995

Fekszem sárga mező-szönyegen.
A patak-váza^{és} itatja virágait, s sír a fűz,
a fák leánya.

Csupasz mellemre hold gurul.
Égeti nehéz szívemet,
virágok súgva érintenek,
de végleg elfelejtetek.

Látom a felhők haját -
Nyakad oszlopán
feszül fönn az ég.
Borzas ösvények rejtenek,
csillag-bozótos úton jössz felém,
te Messzeség.

A szépenlépő képzelet
arcodat fölírja homlokom kövére,
s márvány-vacogás sötétlik
éjbeharapó fogaimon...

A szerelem fehér örvénylés:
pörög, átível, fénytelen ragyog;
mint hajló ág ölel létezésed,
gyümölcs hull ölemben
s forró csillagok.

Én ott vagyok hol szótlanak az éjek,
hol csönd-omólva elbújik a vágy,
s vergődve önmaga mámorában
szilánkokká hull szét a világ.

Folyó zúghat, önnön hatalmában
törvényként omlik ölébe a part;
az életmállik otrombán terülő
iszapja mindent eltakart.

Mi élünk mégis tört hittel, remélve.
Romlott magunkat leköpi a szánk,
s hiába tekintünk az égre,
önnön tüztől lángol a ruhánk.

Itt új szónokok hintik szét a semmit;
már hinni kezdjük: szabadok vagyunk,
de látom anyánk éhség-könnyeit,
és leláncolva inkább meghalunk...

Szemed gondtól szürke ködbe réved,
s szerelmed is szürke mint a táj;
jaj annak ki mostan élve ébred,
mert az élet, megint
"nagyon fáj!"

Úgy zokognak most a ^{fűzfa}nyírfalányok,
hogy mindig ősz van, szürke, lucskos ősz.
Ne ölelj meg!
Nincsenek most álmok,
mert nem vagyok már
ittthon ismerős.

N. László Endre

Dél-Komáromban születtem 1930. szept. 30-án. Első versem tizenegy éves koromban jelent meg egy diáklapban. Tizenkilenc éves koromtól írok rendszeresen újságokba, folyóiratokba, szaklapokba. Két könyvem jelent meg Csehszlovákiában, kettő Magyarországon. Három könyvet fordítottam, három antológiában szerepelek. Egyik könyvem nivó- s egyik filmem fesztiváldíjas. Ebben az évben jelenik meg az ötödik könyvem, egy mesekönyv.

Az 1956-os szabadságharc kapcsán bebörtönöztek, s utána voltam szövetkezeti könyvelő, mezőgazdasági munkás, bányász és kohász, majd néhány év múlva visszatértem a tanári pályára, s onnét mentem Pozsonyba, ahol szerkesztője voltam a Hét című hetilapnak. 1968 után (szlovákiai csemények) kitétek állásomból, és hosszú évekig folyami aranymosásból éltem. 1988-ban települtem haza, Magyarországra.

Kora gyermekkorom óta foglalkozom a magyar néprajz-tudomány legkevésbé ismert területével, a folyami arany-mosás történetével, kinyerési eljárásaival, mesevilágával, s ennek révén lettem néprajzkutató. Néprajzi gyűjteményből sok sikeres kiállítást rendeztem, s az volt az ál-mom, hogy az anyagból, mely a maga nemében egyedülálló, egy múzeumot létesítsek. Ez mindmáig nem sikerült.

Munkásságom révén lettem tagja a Magyar Mérnökök és Építészek Világszövetségének, az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesületnek, a Magyar Néprajzi Társaságnak, a Pulszky és Berzsenyi Társaságnak stb.

Átvészelttem három súlyos szívinfarktust, de mindmáig rendszeresen dolgozom, végzek néprajzi kutatómunkát, írok a lapokba.

A szörny és a rózsalugas

Vérsejtjeit mohón habzsolta-falta föl a szörnyeteg, s ő még nagy szemével (mert már csak a szemei voltak nagyok) arról álmodott, hogy a csúf belvárosi ház köves udvarán rózsalugast csinálunk...

Csupa-csupa csudapiros rózsák! S ő majd ott pihen a piros rózsák között...

Erről álmodott a fehér kórházi ágyon, a rákos betegek osztályán. Azután elment olyan csendesen, olyan észrevétlenül, ahogyan élt, ahogyan a nap felszippanjtja a hajnali ködöt, ahogyan elszáll a friss kenyér illata...

S a sírját azóta benövi a gyom. De ő még mindig a rózsalugasról álmodik... Biztosan tudom, mert anyámnak erős álmai voltak.

Szeretném elhinni azt, hogy van mennyország, van egy igazságos felsőbbrendű lény, aki a jókat – ha kissé későn is – megjutalmazza... Szeretném elhinni, hogy anyám most ott pihen ki magát a hajnal és az alkony rózsalugasában.

De a sírját felveri a gyom...

De anyámat álmából felveri a gaz!

Eltemetsz

Hallgatag
szám ívére hull hajad,
és kedves vagy, mint a nyugalom
a ház előtti kispadon...
Kint már az akác levele pereg,
a csend és a hajad lassan eltemet...

Tested gyümölcsé érleli a nap,
hamvas-illatosan adod át magad
a hajnaloknak
és nekem...
Aztán délnek iramlanak
a madarak,
krúgva búcsúznak a darvak...
Kint már az akác levele pereg,
a csend és a hajad lassan eltemetnek...

Oly jó

Oly jó most lustán a fűvön heverni és nézni fenn a ragyogó eget, melynek falára egykor tarka freskókat, nevető-kacagó isteneket pingált az emberi képzelet...

Oly jó most lustán a fűvön heverni, s magamba szívni a buja földszagot. Kedvesemre gondolkodok, és felkacagok boldogan, mint réges-régen az antik pásztorkok...

Oly jó most lustán a fűvön heverni, míg nyájam az égen lassan legelész. Ahol egykor az istenek szerelmet s bosszút lihegték, tudományának legelőt csinált a merész emberész...

Oly jó most lustán a fűvön heverni, a napra kitenni, kiszellőztetni a napi gondokat, s aztán gondtalanul kikacag-ni a problémagyártó bolondokat... És egy kissé önmagunkat is...

Későn

Álmainak faluja... Már régen kinézte magának. Elhatá-rozta, ha majd nyugdíjba megy, itt vesz magának az örök-ségéből és megtakarított pénzéből egy kis házat. Aztán köz-bejött a betegség, és nem húsz év múlva került ide, hanem most, aránylag fiatalon. Aránylag...

Megvette a házat és megnősült. Feleségével jól megér-tik egymást. Megszületett a gyermek is, apró, fehér és ró-zsasín sziget az életükben... A bölcsőben feküdt, izgett-mozgott, kezecskéjével apja arcán játszadozott, gögicsélt...

– Kivehetem a bölcsőből? – kérdezte feleségét.

– Ki, de nehogy elejtsd!

– Vigyázzok rá, mint a két szememre... Ebből gazdag emb-ert nevelék! Olyan embert, akinél még a rozsda is arany-ból lesz! – mondta elégedetten mosolyogva.

Közben lassan múltak a boldog évek. Az akácfa alatt már kinyíltak az erdőből odatelepített hosszú szárú ibo-lyák, majd a csilingelő, édes illatú gyöngyvirágok. A tavasz mind jobban kiteljesedett, és a természet változása a fér-fit is átalakította. Mínta valaki kézenfogva visszavezette volna gyermekkorába. A betegségéről teljesen megfeledke-

zett, mert böven áradt a fény – a nap is ereje teljében volt már.

Üdülést, talán feledést vagy gyógyulást jött ide keresni, s úgy érezte, hogy ennél sokkal többet talált, a boldogságot is megtalálta. Szinte hozzáfialodott kisfiához. Vele együtt szinte újra átélte a gyermekkorát...

Csúf, esős, ködös őszi és tél köszöntött be, újra jelentek meg régi, küzdelmes hétköznapijainak gyakori, kellemetlen vendégei: az alkarjában jelentkező fájdalmas zsibbadások és a mellére nehezedő iszonyatos súly... Mintha a felhőkből lezuhogó vizet és a szinte tapintható, csúf ködöt valaki egy roppant zsákba tömte és a mellére helyezte volna, hogy összeroppantsa vele a bordáit... Pedig most már nagyon szerette az életet!

Felutazott a fővárosba, egy orvos barátjához, aki alaposan megvizsgálta.

– Felöltözhetsz – mondta a vizsgálat után. – A legnagyobb baj az, hogy te – a szerencsétlen természetteddel – egyenesen predesztinálva vagy az infarktusra...

– Predesztinálva? – nagyot nyelt, cigarettára gyújtott. Az orvos rosszalóan nézte.

– Te az a bizonyos A típus vagy. Hallottál már erről valamit?

– Nem, soha!

– Nos, az A típusba tartoznak azok az emberek, akik állandóan harcban állnak másokkal, de leginkább önmagukkal. Főként önmaguk állította akadályokat győznek le, és versenyt futnak az idővel. Soha nincs idejük a pihenésre... Magadra ismersz?

– A régi magamra!

– A régi magad tette tönkre a szíved. De most szeretnék hinni neked...

– Tehát?

– Rokkanttá nyilvánítottak, pihenj! Játssz a kisfiával, üssz, horgássz, olvass, kertészkedj, gyűjts bélyeget, de soha, semmivel ne siess!... S az a legfontosabb, hogy soha semmit ne szívj tudóre, pajtás, és hagyj fel ezzel az átkozott dohányzással! Gondolj arra, hogy minél lassabban égsz, annál tovább élsz. Fűtölj az idő múlására! Megfogadod a tanácsom?

– Meg. Legalábbis megpróbálom.

Talán még sohasem volt olyan szép a tavasz ébredése, mint akkor. Valami nagyon nagy tisztaságot érzett magában, a környezetében és a természetben. Olyan melegséget, amilyen egy gyermek kezecskéjéből árad át a szülőbe. Olyan súlytalan volt ez a boldogság, mint a napsugaraké a faleveleken.

Odakint még alig kezdett színesedni a fű, ő már a kiteljesedett tavaszról beszélt a kisfiának:

– ...és a virágok! Az előkelősködő margaréták belesápadnak az izgalomba, úgy várnak rád. A pipacsok meg fogják magukat, és elfutnak egészen ide, a kűszöbünkig, hogy minél előbb megláthassanak. Egészen kipirulnak majd a rohanástól. Bekopognak az ablakon, és hívnak: Pityuka, gyere játszani!... Az akác ezernyi fehér keszkenővel integet feléd..."

A gyerek szájátva hallgatta apját, mire az asszony elnevette magát.

– Vigyázz, te, mert még béka ugrik a szádba!

Kacagott a kisfiú, és kiabálni kezdett.

– Nézzétek, béka vagyok! Nézzétek csak, milyen nagyokat ugrok! Apuka, legyél te is béka!

Brekegve ugráltak az asztal körül, az asszony is boldogan kacagott. Belefáradtak, eljött a mese ideje. Aztán le-

szállt a sötétség, s a falu lassan elsüllyedt az éj varázskútjában.

Végre eljött az igazi tavasz, a legigazibb. A kisfiút és az apját nem is lehetett volna otthon megtartani, állandóan kint csavarogtak. A férfi minden lefojtott tüze kiáradt, és kimondhatatlanul boldog volt. Mindent könnyűnek, szépnek látott. Öröm és erő feszítette minden porcikáját, mint valamikor régen.

– Fussunk le oda, a völgybe! Lássuk csak, ki lesz az első! – indítványozta az apa. A kacagástól alig bírtak szaladni, s a végén félig futva, félig gurulva értek le a domb aljába.

A férfi újra átélte gyermekkorának egyik kedves élményét. Látta magát, öccsét, szüleit egy ugyanilyen domboldalon. Érdet történt?... Igen, ott... Tavasz volt. Csupa virág, csupa lepke, csupa illat és szín volt az a domboldal is, pontosan olyan, mint ez. Akkor az apja szinte ugyanezt mondta, amit most ő: „Fussatok le a völgybe! Lássuk csak, melyiketek ér le hamarabb?” Az öccse akkor még olyan kis könnyen síró, könnyen nevető legényke volt, mint most Pityuka...

Minden megismétlődik...

Látta öccsét és magát, amint futnak, gurulnak le a domboldalon. Lentről aztán visszaneznek, és kiáltoznak a szüleiknek, akik onnan fentről integettek nekik...

De most egyszeriben rettentő fáradtnak érezte magát. Szinte leroskadott a fűre.

– Gyere, apuka! Játsszunk fogócskát! Guggolás a ház, te vagy a fogó! – csalogatta kisfia, de a férfi fekve maradt. Lihegve préselte ki magából a szavakat.

– Apuka nagyon kifáradt... Játssz egy kicsit egyedül... Szedjél virágot... sok-sok virágot... anyukának...

– Apuka kifáradt! Apuka kifáradt! Pityuka nem fáradt ki! – ugrálta körül apját a gyerek. Aztán belefeledkezett a virágzedésbe, eltávolodott apjától, s ahogy le-leguggolt a virágokhoz, egészen eltűnt a magas fűben, csak aranyhaja világított ki az óriási margaréták, a sötéten izzó pipacsok, a szelíd szemű búzavirágok közül. De csengő hangját egyre hallotta az apja.

Apuka kifáradt,

Pityuka nem fáradt.

Pityuka nem fáradt,

apuka kifáradt...

A férfi érezte, hogy karján alattomosan, hidegen kúszik felfelé a csonthasogató fájás... Azután a mellkasára telepedett az ismerős borzalom.

– A nitroglicerint! – villant át agyán, és keresni próbálta, de nem találta. – Valahol kieshetett a zsebemből, vagy otthon felejtettem! – gondolta, és kiáltani akart, de az erejéből már csak suttogásra telt.

– Pityuka!... Kicsi kisfiam!... Pityuka!

A gyerek – az élete – egyre távolodott tőle, de a hangját még egyre hallotta.

Pityuka nem fáradt,

apuka kifáradt...

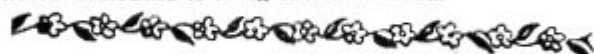
A férfi tehetetlen kétségbeeséssel bámulta, amint a domboldal fűvében hajladozik önfeledten, szedi a virágot, aranyháján bohókás táncot jár a napsugár.

Elmosolyodott... Talán arra gondolt, hogy orvos barátja tévedett... Talán túlságosan is szép volt minden!... Gyorsan kárpótolta őt a boldog négy év az előző negyven minden bajáért, nélkülözéséért, sikertelenségéért, mellőzöttségéért... Túlságosan is szép lett volna most már minden, ha így folytatódhat... És a nagy öröm, a nagy boldogság ár-

tott meg neki... A bajhoz már hozzáedződött, de a boldogsághoz, a későn jött örömhöz már nem tudott...

Egyszerre olyan csend lett. Lassan halványulni, fakulni kezdtek a színek, aztán kihunyott az utolsó virágmécs, az utolsó fény is. Ölelő karokat érzett a testén: gyenge kis karokat... Azután az ölelés egyre erősebb lett, egyre jobban fájt, annyira, hogy felnyögött, és ezzel kiszállt belőle a halhatatlannak vélt lélek, hogy végtelen, örökkévaló útjára induljon.

Ott feküdt a gazdag, dús fűben, a virágos ravatalon, és sem a vér, sem a nap, sem az asszony teste, sem gyermeke ölelése át nem melegíti többé... Ott fekszik, egyik fülét a földre tapasztva, a másikat az égre nyitva, mintha a föld titkait hallgatná és az ég üzenetét várna.

Pádár Julianna

A Jász-Nagykun-Szolnok megyei Szapáry majorban, Lovászhatón 1939. december 31-én, szilveszter éjszakáján születtem. Anyaközségem Tiszabura ősidők óta mint ma is. Pusztataskonyban élek, az alföldi szülőföldem, a Tiszátáj belém ivódott szépségével. Az itt élő nehéz sorsú emberek szeretete idefog, és idekötöznék a jászok gyökerei. Nagyanyám, Ötvös Julianna rám hagyta kunos arcú génjét. 1945. március 31-én drága jó apámat elvette tőlünk a háború. Hadiárva lettem. A tanyasi iskolában a szépművelő Simon Imre tanítóm fedezte fel bennem a költői magot. Apahiányom miatt iskoláimat csak felnőtt fejjel, munka mellett végeztem. A férjem orvosi műhiba áldozata lett. Ez a nagy sorstragédia hozta vissza belém az írást. Azóta az írás létszükségletem: mindennapi imádság. Verseim afféle fájdalom-virágok. A gyermektelenségem is nagy, fájó tragédiám. Gyermekszeretetem szülte bennem a gyermekverseket.

Megjelent műveim: Hetedíziglen című verseskötet (1991), Asszony a kálvárián című válogatott verseimből (1991), Maszkabál a konyhában című gyermekverskötet (1993). Kilenc irodalmi antológiában olvashatók verseim és novelláim. Írásaim megjelentek napilapokban és folyóiratokban. Díjnyertes novelláim: Puszognak az emberek (1989), Mérget méreggel (1990). Tagja vagyok a Jászok-ság Baráti Körnek (Szolnok), a Magyar Írószövetség Szak-szervezetének (Budapest), a Magyar Újságíró Közösségnek

(Budapest), a Váci Mihály Irodalmi Körnek (Nyíregyháza), a Magyar Irodalomtörténeti Társaságnak (Budapest). E nagy társaság 1993. április 2-án, 3-án Hajdú-Bihar megyei tagozatának megalakítása és a Szabó Pál-centenárium alkalmából rendezett Költői viaskodáson elnyertem a Bihari Sappho elnevezésű babérkoszorút. Életem első tréfás versei születtek ott bennem.

Márciusi rianás

Pattintott rianásban
szikrázó csillagsuhogás!
Jégágyban halódnak a rügyek!
Jégtükröben reszketeg fűzek,
recsegve törnek a parti fák!

A kései fagypalánkról,
a híd vashideg karámjáról
lábam elé pottyán egy madár!

A Tisza felett óriás
varjúcsapat: égre vont
gyászlobogó.
Nem jön még a gólya,
a langyot hozó.
A cinke is néma,
már énekelnie kék,
ha dalolna, a táltos
fölfalná énekét!

Így locsoljál, kis öcsém

(Marsi Dezsőkének)

Tavasztündér arcú leány!
Rügyező kerteteken át,
Húsvét bíboros hajnalán
Hoztam rózsá-fröccs illatát.

Szeretettel, szép szívemmel
S fűzbarkával köszöntelek,
Hajadat babafejeden
Rózsalével ébresztgetem.

Csicsergése cseng a számon,
Fogadd szívből locsolásom:
Te leszel a fecsképárom,
Pöttyes tojásodat várom.

Élet-árban

Hej, derülő február!
Életemben maszkabál:
Cintányéroz agy-fedőm,
Brácsázik a szív-ütőm.

Üstdobol az idegem,
Gondálarcban a fejem.
Kór zenére táncot jár
Lábamban a szűbogar.

Ja, február, fut az ár!
Szambázik az életfám,
Tél-zenétől fölporög,
Élet-árban hömpölyög...

Hagyaték

(Marsiné Szabó Rozáliának)

Nagy Madonnánk örök léte
Nőiségünk példaképe
Szűziségünk ha elhagyott
Utódokra felbízott

Biztatásban ért csalódás
Méhemben utódhiányzás
Unokahúgomnak vére
Jászkun előd cseppkesége

Rátok hagyom emlékeket
Költő s írói létemet
Időkorommal elkísér
Jász-Nagykun-Tisza tájvidék

Reményszál éledez

Csillámlik a fény-árny májusfák ágain,
Bokrok zöld ölén virágzó vágyaid.
Szeretni vágyod génjeidnek ős honát,
Jólétet kívánsz, hogy hozzák az orgonák.

A fény-arany derű oldozza a borút,
Kikericsből fonsz sárga kislánykoszorút.
Reményszál éledez szép gyermekszíveden –
Aranyeső csörög a poros ereszen...

Kovács István József

Évszakváltás

Elmúlnak zsongó szép tavaszok,
Nyári nap melege a fénnel.
Őszi lombhullások, dércsípte mezők:
Barátkozom a közelgő téllal.

Péter Eta

Elhunyt:
2012. 10. 12.

1953-ban születtem Gergelyinyornyan. Vásárosna-
ményban érettségiztem, majd körülményeim úgy hozták,
hogy Budapestre kerültem. Jelenleg Gödöllőn élek és tani-
tok. A pedagógusi pálya sok területét kipróbáltam, minden-
hez megszerezve a szükséges szakképesítést. Voltam óvónő,
nevelőtanár, szomatopedagógus, drámapedagógus, általá-
nos iskolai tanár. Írok verseket, recenziókat, módszertani
tanulmányokat, tartok drámapedagógusi előadásokat, kö-
tetet szerkesztetek, s főleg irodalmat értő és szerető ifjúságot
nevelek, oktatok.

Verseimben a szülőföld szeretete, a bodzavirág-illatú
mezők, az akác sorok, a szelíd Tisza hangja köszön vissza. A
fájdalom gyakorisága szerelemben és közéletben verzhívó
motívumként mozdíthatatlan szellemi létté változott. Szün-
telen vergődésben mindig az utak, célok keresésével viasko-
dom. De az életrajzi elemeket magukba építő versek – mu-
tatis mutandis – már csirájukban hordozzák a kitörés kí-
sérletét. Az önkifejezést, a magamra találást segítette Kö-
ves István, aki 1981-ben a Magyar Ifjúság Szót kér rovatá-
ban helyet adott, ahol Tandori Dezső optimista, lélekeme-
lő szavai indítottak útnak.

Kezdeti lépéseimet a Kelet-Magyarországi Írócsoport és
a Váci Mihály Irodalmi Kör kísérte. Majd új csapat, új élet,
új rajzás, példaképperesés, elhallgatás, tragédiák követték
utamat. Közben megyei lapok, irodalmi folyóiratok közöl-
ték egy-egy versem (Mozgó Világ, Alföld, Szabolcs-Szat-
mári-Szemle, Kelet-Magyarország, Pedagógusok Lapja
stb.). Megismertek Gödöllőn is, bemutattak könyvhéten,
író-olvasó találkozón. S az Áprily Lajos Irodalmi és Művé-
szeti Társaság és a Krúdy Gyula Irodalmi kör lelkes tagjai
megőrző küzdelemmel visszavezettek a szellemi intenzitást
nyújtó versek világába.

1991-ben szerepeltem a Nemzedékek és a Gondjainkra
bízva című antológiákban, 1993-ban a Házam, hazám, sze-
relmem, 1994-ben a Honnan tudhatnátok és a Mesevonat
című antológiákban. Most készül első önálló kötetem a So-
ros Alapítvány támogatásával.

Újra és újra számot vetek életemmel, tudatosan, elszán-
tan újakezdem a személyiségmegtartás megfellebbezhe-
tellen perspektívájával:

„Gondjaitokra bízva hinni kell!
...mert egyetlen kincsem
a lelkem mélyén rejtőzködő virág:
A REMÉNY”

Hiányzol

Egy hete már esik, kopognak a kénessárga kövek...
van időm a fájdalomra, van időm a felejtésre
szívemben atomrobbanás készít ürt az emlékezéshez

Elárvult utakon bolyongok
tűzfalnyi szorongás dobogtatja vérem
zuhanó közápor szárítja torkom
sodor a ködös nyugtalanság
szempillámon vacogtató emlékek pora
pókháló fonja fagyos homlokom
De szavak izzanak koponyámban
szememből kicsordul a töredékes tapasztalat
millió gyöngyöt sodor
arcom már halovány részletekben sejtí:
Gyógyulni veled akarok
Emelj föl magadhoz, hogy e csöndtől terhes éj
ne álljon szavaim elé!

Tisza-part

Szelíd Tisza,
Petőfi Tiszája
víz-öledet tárod a világnak.

Hűtlenségemből visszatérve
csalódtam régi szelídségedben!

Hol vannak a Tisza-parti falvak,
melyek fűzfaízű gyermekkoromban
mélyen belém ivódtak?
Az utcákon Zimmer Frei
feliratok hívalkodnak.
Hová lettek a tiszta szobák,
a levendulaillatú párnák?

A szűrös szederindák
nem kapaszkodnak már szoknyámba,
csalfa lett a fűzfák ágainak ölelése,
az akácgyökerek nem ragadnak
agyagos cipőmbé,
mikor visszabotladozom
gyászvirágos temetőkre.

Tisza-part,
nem marasztalsz,
csak emlékeztetsz,
így hűtlenségem megbocsátható,
de visszatérek-e valaha?

Emlékeznek a gödöllői dombok

Felmordulnak a gödöllői dombok,
hétrét görnyed az idő,
ha a fellegek molekuláin
összezsugorodik
az irodalom-arcú tér.
Megremegnek a Szerelem gyöngycitől,
Petőfi és Mednyánszki Berta emlékétől.
Eszembe jut Mikszáth és a
Különös házasság, melyben
Butler János Gödöllőnek
köszönheti élte folytatását.

Zenélnek a gödöllői dombok,
ha Németh Lászlóra s Ellára gondolok,
a dal és a szerelem e vidéken szebben terem
Léda! Ady szerelmi papnéja,
lenézel-e néha ránk?

Mámorosak a gödöllői dombok,
ha kitavaszodik,
fű, fa, kő, virág őrzi Nagy Sándor,
Remsey, Körösfői nyomát.
Az idő tágulva fut velem,
benne dobog szívverésem:
ha a lélek jajdulása,
a szavak csengése, a folyók csobogása,
Erzsébet királyné szomorú igazsága,
a visszaesengő hangok szabadságkoszorúba
font emléke felsajog.

Bízom bennetek, gödöllői dombok,
már vidámban szól dalotok
és híven őrzitek emléket,
oldjátok gondját, baját
véditek e Rákos-parti városkát.
A tisztelet tekintetével nézz reánk,
hol lélekmozdító most a szó!

Dobbantsatok, gödöllői dombok,
dobbantsatok az emberért,
hogy rezdüljön minden levél,
ha e föld nászindulója zenél!
Egyenesedjen, nyargaljon az idő,
s mint álmában a kisgyerek,
örüljön az emlékezet,
örizzük a gyöngyös meséket,
tiszteljük a bennünk szunnyadó őseinket
a gödöllői dombok mélyén.

Gödöllő, 1994. április 25.

Poór Bálint

A békési tanyavilág mélyéről érkeztem. A kemény, emberszelídítő táj szépségét hoztam magammal. Már a kora gyermekkoromban írogattam verset, kisebb prózai írásokat, Az egymásrautaltság szimbóluma volt az a gyermek-élmény, ami bennem ma is az egymásra figyelést, a táj, a haza szeretetét viszi tovább. Voltam asztalos, méhész, majd agrármérnök. Később I. kategóriájú iparművésszé váltam.

Verseimben a táj szépségét, védelmét, a növények lélegzését, az állatok és a flóra megmaradását, a természeti szépségek megfigyelését próbálom megírni. Hisz egy vihar, egy gyermekkorú táj, egy téli hajnal mind-mind arra sarkallnak, hogy írjak.

Első verseim a Lant c. folyóiratban jelentek meg. Majd közölt a Délibáb, a Zsarát és a Kláris. A Békés megyei Népiújságban, a Pesti Riportban is jelentős cikkek jelentek meg iparművészeti munkásságomról, és mint költő, nemrég adta ki könyvem a Tinódi Klub Cserhát Művész Köre, 1994-ben, Nádsípszó címmel. Közölt a Szabad Föld is verseimből.

Szólni kívánok az elnyomottak, a szegényebb néprétegek, a kisemberek problémáiról, az élményvilágom a fű, a fa, a virág, a vihar, a táj ezerarcú rokonkiáltása. Talán lesz olyan olvasó, akinek verseim közel kerülnek szívéhez. S ekkor már érdemes volt költőként működni e földi létben.

Hajnal

Aranylemez a pirkadat,
napfény jegyez aranyhalat.
Halványulnak a csillagok.
Atonnal egyedül vagyok.
Feldereng az éji égbolt,
a sötétség már csak fényfolt.
Domb és tavak fénye áldoz,
ezüstharmat égbe szálldos.
Szellő jelzi ébredését,
élesíti fény a kését.
Derengés a ködöt, tájat
beragyogja: hajnaltárlat.
Áthatol a zord fenyesen,
és már itt is fény áll lesen.
Sugár oly fényesen árad,
Auróra! Óvd e tájat!

Kézfogások

(Németh Dezső költőnek)

Sose felejtlek.
Emlékezem, megígérted, hogy
megnézed a tavat és a halak
ezüstös-hold-kiáltásait is,
meg a dombok körbeénekelte
népdalait is meghallgatod,
mikor a szél zúg!
Tudom, sok a te dolgod.
Verset írsz, dolgozol
a mérnöki munkán, vezeted a klubot,
és dallamokat írsz
tenn magad is a fákra.
Emígy rád gondolok,
drága Barátom,
s belátom, egyszer csak eljössz,
mire tavasz lesz,
megéneked a völgyet,
s horgászunk egyet,
s megkérdezed a hazaillatú tájtól:
mikor lesz béke a Földön?!

Rudnai Gábor

1946. május 25-én születtem Budapesten. Magyar-országi-német szakos középiskolai tanár vagyok. 1980-82-ig a prágai Károly Egyetem magyar lektora voltam. Bölcsészdoktori disszertációm címe: Csontváry a költészetben. Öt évig vezettem amatőr irodalmi színpadot, tizenhárom évig dolgoztam idegenvezetőként. Költőként harminc éve publikálok, 1991-től a Pen Club tagja vagyok. Minden további információt tartalmaznak az idézett kritikák, levelek.

Gáll István:

„A költők közül Haraszi Miklós, Kovács István, Pardi Anna, Rudnai Gábor, Szentmihályi Szabó Péter, Szepesi Attila neve hónapról hónapra ismerősebben cseng az iro-

dalmárok fülében: ők már nem kezdők, hanem olyan fiatalok, akik a szaporodó publikációk után biztosan megérnek az önálló kötetre."

(Universitas, 1968. Magyar Hírlap, 1969. április 17.)

Megjegyzés: Ma sincs kötetem. Egy kiadói levél a 70-es évekből:

"Versei a szokottnál áttetszőbben tükrözik a koravén kiapadtság gondolatigénytelenségét."

Németh G. Béla:

"Mai költészetünk térképén abban a négyszögben lehetne leginkább elhelyezni, amelyet Nagy László, Csoóri Sándor, Pilinszky János és Weöres Sándor nevével alkothatnánk meg. Közelebb mindenestre az utóbbiakhoz, mint az előbbiekhöz. Szabad verssel is, nagy terjedelmű poémával is kísérletezik, de a legvonzóbbat a zárt, rövid formákban hozza létre."

(Rudnai Gábor versei elé. Magyar Rádió, Fiatalok Stúdiója, 1972. március 20.)

Jékely Zoltán:

"Elofvastam a Bartók-oratóriumot és a Csontváry-ciklust: mindkettő elérte az inspirátorok tragikus monumentalitását. (1980. május 27-i levél.)

Gergely Róbert:

"Örömmel értesítjük, hogy az Ön összeállításában készült Csontváry-festmények és versek című diafilmet nagy sikerrel mutattuk be az 1978. november 24–26. között rendezett Salgótarjáni Animációs Filmszemlén."

(A Magyar Diafilmgyártó Vállalat igazgatójának 1978. XI. 29-i levele.)

Keleti István:

"Diákos 'protest'-műsor, belső hévvel, szatirikus éllel és erővel. Néhány kiemelkedő rendezői játékkötlet a szokványos diákhumor-megnyilvánulások fölé emeli a produkciót."

(1980. március 22-i levél, a zsűri véleménye a Pataky Diákszínpad általam szerkesztett és rendezett, Ilyen még nem volt c. műsorából. A Pataky István Híradástechnikai Szakközépiskola színpada az országos minősítő versenyen vett részt a Pincészinházban, és bronzfokozatot szerzett.)

Németh Lajos:

"Rudnai erénye, hogy bár maga is költő, és közli is Csontváryról írt ciklusát, nem elfogult pályatársaival szemben, egyértelműen értékcentrikus, mindegyik verséből 'kibányássza' a költői értékeket, és következetesen a verseket 'Csontváry-centrikusan' elemzi."

(Szakmai bírálat Rudnai Gábor Csontváry a költészetben c. bölcsészdoktori disszertációjáról, 1984. szept. 12.)

Vas István:

"Köszönöm, hogy elküldte Csontváry a költészetben c. disszertációját. Jó téma, szellemesen és alaposan dolgozta föl."

(1991. május 27-i levél)

Faludy György:

"A hozzám szóló vers mellett (mert az ember hiú) a Vadkacsák, sirályok, a Napernyők holdsütésben és a Prágai séta tetszett a legjobban – azért is, mert még egyszer elvitt a városba, melyet annyira kedvelek (inkább a várost, mint lakóit, de lehet, hogy a lakókkal ez már nem igaz) és persze

a vízióért – a malomlapát madártollakért, a lámpa köszönyűkért, a kalaptű tornyokért, szóval: mindenért."

(1992. július 20-i levél)

Ember Mária:

"Megértem és osztom Prága-rajongását, ott én is úgy érzem mindig, hogy verset kellene írni. Ámde ez, mint tudjuk, nem elég..."

(1994. okt. 27-i, elutasító levél a prágai ciklusról. Megjegyzés: Faludynak elég volt.)

Prágai séta

A Kis téri díszkút csobogja a díszkút,
fényorgona-freskót fest fölénk az ég.
Nappal minden arcél merev, mint a páncél,
felcsúszik a rostély, ha rásüt a hold.
A Ponty utcán végig menj a Mágnes hídig,
ne menj át Budára, árnyékok kísérik
lépéseidet.
Mert a macskakő is, mint a bűvös kocka,
réteg után réteg színeit ragyogja,
mintha az enyészket kelne most birokra
azzal, ami ott van, ott is volt titokban
száz meg száz alakban, földben és falakban,
s minket is megőriz, mivel halhatatlan.

Bál a sátánnál

Csupán a lépcső kö-vízesése.
Aranypénzekkel merül fel a korsó,
minden lépcsőfok szarkofág, koporsó.
Kőcsipke, kőhab, kőfodor.
Pedig hiába
minden ciráda:
elsüllyedt hajó minden láda.
S a rakomány?
A halálában is egyéniség
kacér,
pecér,
sőt valóságos
belső
titkos tanácsos?
Poruk a víz alatti sóder.
Pereg a parókákából a púder,
s ha int Woland,
még egy kaland,
vagy – bár rangjára mind rátarti –
összejöhet még egy parti
póker.
Hazardjáték a sírban is?
Hiszen az élet is hamis!
Ujját a medencébe mártja,

hadar a pap,
de hamarabb
perdül az ördög kezében a kártya.
Világégésre szentelt víz?
Nem köntör-
falaz,
falat
öntöz
Maneken Pis.

Így lesz a véletlen – szabály.
Miféle alvilági bál,
hol a határ,
ha odakint
szokás szerint
a tolvaj rendőrért kiált?

Zsarolhat zsarnok,
törpe akarnok,
hivatallal
hivalkodó
alávaló
alattvaló,
csupa gög
demagóg –
nem jobb
a sznob,
pökhendi
dendi,
fajankó
jenki,
divatmajom –
vitéz
vagy vigéc
epigon,
elfogy –
nem, nem a türelem,
csupán töméntelen
kopír-
papír.

Akkurátus
apparátus
kettőskönyvel,
kioktat,
beiktat,
felfedez,
lefedez,
bérelt hely,
rendjel,
míg végül elnyel
a TÖMEGÍR.

Miféle rend?
Törvényt terem
Mefisztó, Lucifer,
Woland.
Igazság?
Gazság?
Mi dönti el?
Egy „i” betű?
Tégy hozzá egyetlenegy „á”-t,
ragozd: „iázik”,
iafiából fia hiánvzik.

nem mondhat „óá”-t, csak „iá”-t,
nem öblöget, csak obligát
ikes ige, mint az ibrik,
így az absztrakció – abrak,
középfokú szamarabbak
így folytatnak hitvitát.
Morbid
hibrid.
S mi örök?
Rögeszme?
Eszme?
Csak a rög.

Repülni kell a föld felett!
A hold bolond
rulett-
korong,
sötét
a tét,
de szemtelen
számánában szertelen
csapong
egy szilaj sziluett.
Elképze
a távoli
zürzavart,
mit felkavart,
s már messze van,
kézen-közön
eltűnt az életunt közöny,
felüdít
a káröröm.
Ugyan
mit ér a hit?
Pedig
a világ is változik:
nincsen többé „Capitaly”,
csak „Gazdálkodj okosan!”
Nem mind okos, aki ravasz,
de mind egyformán sugaras,
rügypetárdákkal bombáz
a tavasz.
A rost
se rest,
pezsegni kezd,
gyökerek,
erek,
zsigerek
zsibbadtságában bizsereg
az izgató izomláz.
Minek is habzsol,
ha az ezüst
csillagpor –
füst?
A fény felé fordult profil
holnap se ajk, se szem, se orr,
halántékán ritmust dobol
a klorofill.
Miféle maszk
ragaszt rá halálos grimaszt?
Vagy épp lehámlik e merev
arcról a mozgékony szerep,
s a földi lét csak átmenet?

Walpurgis-
 éj.
 A türkiz
 mély
 fölémel
 a szenvedély.
 Felvillan olykor egy ledér
 mell,
 fenék,
 fonák
 delej,
 örült iránytű, táncot lejt
 a seprűnyél.
 Múló szeszély
 vagy több a kéj?
 Még a sír is csak parázna,
 kitárulkozó barázda,
 a domborzat feltüremelő
 pornó
 párna,
 tömlő-
 emlő,
 mert az ingerlőn kerengő
 égitest is gömbölyű.

A lét

kétismeretlenes egyenletét
 ki fejt meg? S ha visszaretten
 –hiszen az ember oly esendő –,
 szabad-e bevallania?
 Lehetetlen,
 mégis így éltünk mi ketten:
 én, a Mester
 és Margarita.

Sárközi Árpád

1940-ben születtem a nagykáti járáshoz tartozó Felsőgreskátán, földműves szülők gyermekeként. Gimnáziumi tanulmányaimat a jászberényi Lehel Vezér Gimnáziumban végeztem. Ugyanott jelentkeztem a Tanítóképző Főiskolára, irodalom–történelem szakra. Ahová fölvételt is nyertem, de apám hirtelen halála miatt családfenntartóvá váltam. Pestre jöttem munkát vállalni. Voltam segéd-

munkás, segédelektrikus, szövőmester, raktáros és a Mezőcsorban előadó. Már gyermekkoromban is írogattam verseket, de jobban vonzott a zenei pálya, ezért hegedülni tanultam Gyermán István Liszt-díjas hegedűművésznél. El is jutottam a diplomamunkáig, de objektív okok miatt a vizsgabizottság elé már nem.

38 éves voltam, amikor versírás céljából tollat fogtam. Verseimmel fölkerestem Tamási Lajos József Attila-díjas költőt, aki biztatott a további versírásra, és technikai tanácsokkal látott el a szabad verseléssel kapcsolatban. 4 év múlva a csepeli OMK megjelentette a Napfényből, fellegekéből c. kötetemet. Megjelentem különböző üzemi lapokban, a Minden kedden és a Honnan tudhatnátok c. antológiákban, A magyarság jövője, a Hitvallás és a Lant állandó társszerzője vagyok, a Szabadság c. országos hetilap is közölt tőlem egy sorozatot. S mire ezek a sorok megjelennek, már a Ventiók földjén c. kötetem is az asztalon lesz. A kötetet Barcs János szerkesztette, kiadja a Nép Akarat Párt Maczó János személyében. Részemről köszönet érte.

Kevés a tízparancsolat

Úton-útfélen s célba érve:
 Egy kérdés csöng a fülemben
 minduntalan.
 Mit kellett volna tennem?
 Mit kellett volna tennem?
 Hogy apáink s anyáink
 hajdan dolgos keze
 most kenyérért kukába
 ne kutasson.
 Rozsdaként mar a lelkiismeret:
 a tízparancsolatot betartottam.
 Nem öltem,
 nem csaltam,
 nem loptam.
 Loptak helyettem mások eleget!
 Még álmomat is...

Kevés itt a tízparancsolat,
 ha egy országnyi nép
 gyomra korog!

Meg kellene kenni már

Meg kellene már kenni
 a vén Föld tengelyét.
 Mert megcsikordult
 az öreg szerkezet.
 Nyöszörgése hallik
 az éjféli csöndben,
 amikor éppen másik
 oldalára fordul
 az édes Földanya.

Ideje lenne már megkenni
 a Föld tengelyét!

Próbaidő

Csak
próbaidőm töltöm
itt a Földön.
Minden percem
bizonyítás,
hogy hitelem legyen,
és hogy megtartsatok.
De mire a szerződésünk
megkötötne
már két méter földdel
a vállamon
úszom Charon ladikján.
Az lesz a nagy
megpróbáltatás!
Mert mit nekem
a klasszikus fölirat,
majdan hódító kopjafámon:
a „SIT TIBI TERRA LEVIS”,
hogy kárpótol engem?
Nekem immár
sose lesz könnyű
a Föld!

El nem küldött levél

Jön a számonkérés ideje:
Egyszer Neked is
letagadhatatlan lesz
minden bünöd!

Kézzelfoghatóan jelezve
száll vissza a bumeráng.
Rozsda vasat mar,
útszéli árokba lapul,
s önvád marcangolja perceidet...

Miért hagyod porosodni oltárod?
Miért hagyod pattogni aranyházát?

Hiába rogyasz térdre imához
bocsánatot kérni büneidért,
ha vágyad kietlen,
pusztába sutlogott szó marad!

Új jelekkel

Az életünket
hieroglifákkal írják,
s mire megfejtenénk
a lényegét,
új jelekkel írnak!

Sárközi Vendel Gergely

1936. május 3-án születtem, a Nagykátához tartozó Felsőegreskátán. 1954 szeptemberében Hajdúszoboszlón beiratkoztam a mezőgazdasági szakiskolába. Nagyon belázasodtam, 40 nap múlva hazamentem végleg. Apám ezt nem vette szívesen, örült, hogy beiratkoztam az iskolába, mert ez azt jelentette számára, hogy nem hagyom ott a birtokot, és a nyomdokaiba lépek. De az irodalom gyanús volt számára, tudta, hogy előbb-utóbb „világgá megyek!” Az 1955–56-os tanévben Jászberényben jártam hegedű szakra Eördögh Ilonához. 1957-ben bevonultam a határőrséghez. Kiképzés után a tiszabecsi őrsre kerültem. Ott könyvtáros és egészségügyi voltam.

Apám meghalt 1958. március 22-én. Ezután a gazdálkodást én folytattam.

1960 nyarán Budapestre költöztem, Pesterzsébetre jöttem lakni. 1964-ben érettségiztem. A csepeli kovácsológárban dolgoztam 30 évig mint köszörős. Balogh Gézánál hawaigitározást tanultam, a József Attila Szabadegyetemen szónoklástant. 1991. szeptember 2. óta korendményes nyugdíjban vagyok. 1986-ban jelent meg első verseskötetem, A tenger hullámain címmel. Ma már csak az irodalomnak élek – végül mégis „világgá mentem”.

Hópihe

Mellemre szállt egy hópihe.
Piciny fehér csillagocska.
Nézem e kis égi vándort.
Ni! Máris tovatűnt. Hova?

Itt ragyog a mellemen, csak
megolvadt forró szívemtől.
Máris tovatűnt. De hova?
Elillant a ragyogó gyöngy...

Lejtő

A lejtőn megállni nehéz,
de meg lehet:
vedd elő a fejszét,
és sújts oda a „tökének”,
s a tuskó egy darabját
tedd a lejtőre,
hogy megálljon a kerék.

A föltételes szerelem szonettje

Szobában villanyfény, ha kialudna,
akkor mi ketten nyugovóra térnénk,
s a csúcsaiddal magasabb te lennél;
oldalad az oldalamhoz lapulna.

Miránk barna csöndáradat zuhogna,
mi azonosult ellentét: figyelni
a kócos sötétet s lopakodó fényt,
és leplezne az éjfüggöny homálya.

Combjaid satuja törzsem hevíténé,
éreznénk a sóhajaink elegyét,
s hallanánk lángviharzó szívünk ütemét.

Hátamat a te hátad melegíténé,
hátadat a hátammal tüzesíteném,
ó, egymást gyönyörű álomba vinnénk.

Kohászkok dala

Sós-veritékes az arcunk,
napsugárban megmosakszunk.

Olvad a vas, forrón ömlik,
miként a hó, úgy fehérlik.

Ömlik forrón a kohóból,
mint láva a tűzhányóból.

Vasat döngget gőzkalapács,
fröccsennek a tüzes szikrák.

Fogó röppen, illan tömbért,
és nyel a prés izzó acélt.

Izzad ingünk a hátunkon,
fehérlik az izzadt sótól.

Sós-veritékes az arcunk,
zuhany üdíti a vállunk.

Színházi falmaradványokra

Fölvillantak szavak s gesztusok a hajdani színház
színpadán, és tapsviharok zúgtak falai közt.
E falmaradványok a hajdanvolt szellemiséget
hirdetik, hogy csengjenek új szavak új falakon.

Szántó Ilona

1949-ben születtem Mátészalkán, azóta is itt élek. Két lányom van. 1967-ben érettségiztem a mátészalkai Esze Tamás gimnáziumban. Első verseimet önringatásra írtam, de ezeket a verseket megsemmisítettem. 1989-ben a MÁV Vezérigazgatósága által meghirdetett irodalmi pályázaton vettem részt, ennek eredményeként a "Sinek monológja" c. antológiában szerepeltem először 1990-ben. Ezt követően a "Vasút" c. folyóirat több versemet közölte. Azóta hét antológiában és több újságban jelentek meg verseim.

Zuhanás

Zuhanok: —
nem madárszárnyakon.
Zuhanok,
mint valami repülőgéprones.
Szívem súlyos feketedoboz,
mely minden álmot
magába zár.

Érkezésed

Jöttödre várva
kinyílt a világ
zöld csillagos fája
s kéklík ég-virág.
Szinte hallom hangod,
zenéjét figyelem,
távolod csengése
madár ének nekem.
Gondjaim nem érzem,
olyan lettem én,
mint sivatagi utazó
ki oázishoz ért.

Reggel

Óracsörgéstől szertefoszló álmok:
Szédülés, monoton egyhangúság ásít,
Örök készülődés, mindig rohanásig.

Pedig a nap ma is elküldi sugarát,
kibontja tűzével a virágok szirmát.

Cipőd orrára a harmat csókot lehel,
észre sem veszed, sietsz gyöngyeivel

Vántsa Zoltán

Az Alföld ma már városi rangra emelt településén, Püspökladányban születtem, 1935 nyarán. Általános és középiskolámat 1945 előtt Balmazújvárosban, majd a háború után Debrecenben – ahol most már 50 éve élek – végeztem el. Állam- és jogtudományi doktori, valamint társadalomtudományi főiskolai diplomákkal rendelkezem. A Debreceni Postaigazgatóság jogtanácsosa voltam 1990-ig. Ezt követően kerültem nyugállományba.

Első verseimet 15 éves koromban írtam. Gimnazistaként, egy középiskolai országos irodalmi pályázaton első díjat nyertem verseimmel. Jelenleg is írok. Felnőtteknek és gyerekeknek írt verseimet irodalmi, közéleti, szakszervezeti és üzemi lapok, valamint a Hajdú-Bihar megyei sajtó rendszeresen közlik. Szerepelek 7 szépirodalmi antológiában: Gondjainkra bízva (1991), Időjelek (1992), Békével jöttem (1992), Rezdül a táj (1992), Versek, mesék, mondókák gyermekeknek (1993), Utazom a szívárványra (1994), Embernek születünk (1995). Első önálló verseskötetemet a budapesti Művészetbarátok Egyesülete adta ki Kitárom bezárt kapuimat címmel (1992). Az említett egyesületen kívül tagja vagyok a nyíregyházi Váci Mihály, valamint a Hajdúhadházi Mocsár Gábor irodalmi és baráti köröknek.

Verseimben mindig is a közérthetőségre és az egyszerűsége törekedtem. Azt vallo, amit ismert költőnk, Nádudvari Nagy János mondott: „Az ilyen típusú költészet olyan, mint a kenyér, lehet mellette számtalan másféle sütemény, de azt egyik sem pótolhatja.” Ma a lírának alig van olvasótábora, mert szinte az érthetlenség elefáncsonttornyába vonult.

Hiszem, hogy a lét szépségeit meg lehet találni, s a költészetnek fontos feladata ezt elősegíteni különösen napjainkban, amikor is számtalan jelét láthatjuk a szeretet, a türelem, a megértés hiányának, a gyűlölködésnek, az acsarokodásnak, annak, hogy a rossz – ha átmenetileg is – képes úrrá lenni a jó és a szép fölött. Szeretném, ha gondolat- és érzésvilágom, mondanivalóm – verseimen keresztül – továbbra is utat találnának az emberek szívéhez.

Záradék a kötetemhez

(Kitárom bezárt kapuimat)

Kitárt kapuimat
csendesesen bezárom.
Senkit sem érdekel
a lelki magányom.

Fájdalmas rímektől
jobb sorsot remélni?
Koldusnak vigasztól
nem lehet megélni!

Erőtlenül

Ma már nem tudok lelkesedni.
Elrongyolódtak éveim,
Varangyvilágból vihognak rám
A meg nem bocsátott vétkeim.

Ma már nem tudok hegyre menni.
Fáradt a szív, mert meggyötört.
Sziklát akartam arrább tenni...
Valami bennem összetört.

Ma már nem tudok fáklya lenni.
Árnyam a fényen lobban el.
Síromon majd egy víg pacsirta
Az Úr imáját mondja el.

Szüntelen megújhódás

Egy téli reggel tavaszt varázsolt
az ég, bíborban lángolt
és madártrillákat röppentett a szél.
Rügyek fakadtak hallhatatlan szóra,
s a jégcsapoknak könnye hullt a hóra,
mert vakítóan szikrázott a fény.
Na, látod?! Van remény!
A tavasz tündére intett!
Pezsdítő dalt, derűt, aranykarátot
hintett az agóniában vergődő földre,
és a hó – lassan – olvadni kezdett.
Ez volt a kezdet. A szüntelen megújhódás.
Mozdult az élet, s ez most is oly csodás.
Ó, lobbanj lélek hitegető lángra!

Ami biztos

A halálról
tudunk beszélni
meg írni.
Ami biztos, az,
hogy nem fogjuk
kibírni!

Csak azért

Márványarcodon
porladó vágyak égnek,
hajadba most
gyönyört fonok,
majd rád huhogok,
mint bagoly az éjre,
csak azért, hogy
hazudj nekem egy
cikkakkos, ártatlan mosolyt.

Iróniák

Itt a földön rég a pénz az úr,
Büntetésként szabta ránk az Úr?

*

Tiszteletes úrnak lelke elkárhozott,
Mert a gazdagságért mindent feláldozott!

*

Arról is szóltak a filiszterek,
Hogy adományt kérnek a miniszterek.

*

Mivel az árak ég felé kúsznak,
Emberek az árral szemben úsznak!

*

Szóbeszédnél sokkal többet ér
Éhezőnek – egy darab kenyér.

Jobb korra várj

Verseket írni... Mondd, minek?
Nem kell a líra senkinek!

Üres a szó, hatalma nincs,
Kegyetlen úr: a pénz! A kincs!

Költő, ne írj, jobb korra várj!
Még akkor is, ha fáj! Ha fáj...

BEMUTATKOZÁS

Új rovatot indítunk Bemutatkozás címmel. A hozzánk forduló új jelentkezők egy-egy versét közöljük ebben a rovatban. Kérjük az olvasót és a költőtársakat, hogy írják meg véleményüket az itt bemutatott versekről! A kritikai észrevételeket a következő számban megjelentetjük.

κ.* Tóth Károly

A vén erdő fái közt

A vén erdő fái közt
Hol kúszok hol röppenek
Varjúként ki magányos
S ki mindenkit szeret

S lám a fák pusztulnak
S örök e pusztulás?
A szenvedély szép álma:
Követelés s adás

Hisz pokolból jövet
Menny felé tartva
Valamit valamiért
A mottó így tartja

Mottója a földi létnek
E tökéletlenségnek
S vajh hány fával fizetek még
A gyönyörért a Szépnek

Míg utam végére érek itt
S nem lesz már mottó
Hisz a Tökélyben
Minden oly szép és jó

* Tóth Károly néven már publikál egy:
Hajdúhadháztégláson élő költő!

Forrai Ágnes

Nem jártam

Nem jártam messzi tájakon.
Ahol a jóság fogan.

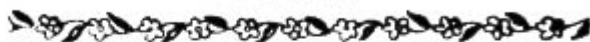
Falum lankái fogva tartanak.
A földutak markai.

Boldog rab vagyok.
Mindenhol ott vagyok.

Éhezők álmába
rozst hullatok.
Megkötött harang
hangja vagyok.

Hetyke meggyfák
védő szirma –
Ha túlnő rajtam
saját virágom –
lehullhatok.

BEMUTATKOZÁS

Szigethy Ilona

Mesék világa

Mesék világa fájdalom és való,
Elfolyó rémisztő büntakaró.
Zengeni róla nincsen himnuszom;
Engedem előttem undokul az úton,
Integet, kilétét hiába tagadom.

Nem tűröm ha zsarnok Isten Ő;
Énekek kábít mint hős szerető.

Innom kell forrása jégcseppjeit.
Látnom kell, éreznem gúnyperceit.
Irgalom nélkül tekint a szem.
Kínban főtt mandula epét eszem.
Elringat örjítő-keservesen.

Csábít a mából a holnapután.
Engedem úszni az Éj-folyamán.
Pihenni gyalázat, dúlt döbbenet.
Elmereng félelem és rettenet.
Hulláma lassan élve eltemet...

Bitter T. Ákos

Búcsú... és üdvözlés

Ha majd az öreg nyárfa
leveti lombruháját,
hogy készüljön a télre...,
álomra hajtom fejem,
és nem várom a tavaszt.
Újat úgy sem tud adni,
csak emlékeket ébreszt,
és ilyenkor szívszorongva
a múltat könnyezem.

Most, hogy az öreg nyárfa
felölti lombruháját,
hogy készüljön a nyárra...,
a vágy felkelti lelkem,
és ünneplem a tavaszt.
Újat, tán nem tud adni,
s ha emléket is ébreszt,
tiltja, hogy szívszorongva
könnyezzem a múltamat.

Sebestyén Zita

6. osztályos tanuló

A megboldogultak

Tolnay Miklós és Lili
együtt szoktak beszélgetni.
El vannak egymástól tiltva!
Hát ez a szerelem nyitja?

De azért titkon leveleznek,
Lilinek Miklósék üzentenek:
-Légy a folyó túlsó partján,
ott várlak majd kis madárkám.

Lili rögtön odaúszott!
Hű párjával találkozott.
Így köszönt a párjára:
Menjünk el a kápolnába.

Ők se voltak azért restek!
Kápolnában megesküdtek.
S elmentek örök nászútra,
fehér folyó legaljára!

Emmausi tanítványok

Szomorúan ballagtunk
Az emmausi úton.
Kétségbe csetten,
Hitvesztve, vakon.

Egy ember a bekötőútnál
Hozzánk kapcsolódott.
Okos beszédével nekiünk
Reményt nyújtott.

Esteledett már,
Mikor Emmausba értünk.
Házunkba hívtuk,
Hogy legyen vendégünk.

Az asztalnál kenyeret tört,
Nyíladozott szcünk,
Jézus aztán eltűnt,
Hitt benne a szívünk.

Németh Erzsébet

Naplemente

A fák törzsén már kéklík az alkony,
halvány levelek szívdobogását hallom,
lűktet az erdő, lűktet a lélek,
távoli csillagról hullámozó fények
altatják bennünk az álmot,
dúdolnak halkan lenge liliom-lányok.

Figyelem! Fizessen elő a LANTRA! Egy évre, postaköltséggel együtt mindössze 200 Ft. Az előfizetési díjat, postautalványon, a szerkesztőség címére kell elküldeni. Lapunk nem nyereséges kiadvány, ezért a közölt művekért szerzői jogdíjat nem fizetünk. Kéziratokat nem őrizünk meg és nem küldünk vissza!

LANTRA

A TINÓDI KLUB IRODALMI FOLYÓIRATA

Főszerkesztő: Németh Dezső

Szerkesztők: Bornemisza Attila
Ihász-Kovács Éva
Olvasószerkesztő: Németh Erzsébet

Szerkesztőség: 1211 Budapest
Ady Endre út 5. III/10.
Telefon.: 2 77- 7196
Telefon/Fax: 277-5309

Kiadja a Tinódi Klub
Felelős kiadó: Németh Dezső

BY-WORK
KIADÓ ÉS NYOMDA
1029 Budapest, Géza fejedelem utca 45.
Telefon/Fax: 176-9164
Szedés-tördelés a Tinódi Klub munkája

ISSN 0865-8633

Bodor Miklós

Lantod szerelme

Németh Dezső költő barátomnak

Feloldja magányod a lantod,
Húrján játszik a napsugár.
Menekülnél, de nincs menekvés,
Te a Lantod mellett maradtál.

Szívedre nőtt az élet súlya.
Akit keresel nem találsz.
Kihalt az erdő, tavaszi lázban
Szerelmed szívedbe zárod.

Nyakadban szép lantod zsinórja,
Bújkál benned a dalszeretet.
Sír a táj távoli zenéje,
A múltból jövő emlékezet.

Felhők közül mosolyt csal a nap.
Látod, ahogy a fény víze száll,
Folyópartján sétálgatsz árván,
Mint egy szárnysegett, bús madár.

Feletted fényben ragyog az ég!
Vidámabb már az egész határ.
Lantod húrján dalod pengeted;
Élteti tájad a napsugár.

Ihász-Kovács Éva

Végrendelet

Egyszer megírom végrendeletem, tudni fogom,
kire hagyom meztelen arcú virágaimat,
s gyémánt-hajcsatnak a holdat;
kire sírásnak a felhőt,
kire mindazt amit láttam idáig.
Úgy, ahogy láttam.
Ha majd elmegyek, árván maradnak a fák,
mosolyom nem fészeli gubancuk,
árván marad a három fészek a völgyben,
a toll nélküli fiókák, s a temető kertben a tisztás.
A dalt kire hagyjam, a zokogást a Nosztori-parton,
kire testáljam vagyonom:
másokkal közös csillagkoszorúm, az eget?
Derekára ki csatol föl ékszeres övnek
-szerelem-
mikor elmegyek...?

TAKARÉKSZÖVEGKEZET
A VIDEK BANKJA